

125
VITAE
PRODIGIA ET MORS
SANCTI
SVVIBERTI
EPISCOPI*

VVERDENSIS ET MONASTERIENSIS

APOSTOLISIGNIS PERCELEBRIS*

ORATORIE QVONDAM A COEVO SVO
ET SOCIO*

DIVO MARCELLINO PRESBYTERO

EXARATA*

MO DO VERO VERSIBVS CONSCRIPTA*

AB ALIQVO EIVSDEM

BEATI ANTISTITIS
CLIENTE*

ANNO

QVO SOLES DIVVS SVVIBERTVS MILLE

BEATVS

PERVIXIT SVPERIS POST SVA FATA THRONIS.

P A R S I.

DUSSELDORPII,

Typis TILMANNI LIBORII STAHL,

[1717]

In Feslo

Deus
B
men
Eccl
rii co
nobi
&
caut
nia
anin
hoc
Dor

L

260724
52

[Merlander 82]

SERENISSIMO ET REVE-
RENDISSIMO

PRINCIPI AC DOMINO

DOMINO

JOSEPHO

CLEMENTI,

ARCHI-EPISCOPO COLONI-

ENSI, S. R. IMPERII PRINCIPI

ELECTORI, PER ITALIAM AR-

CHI-CANCELLARIO ET S. SEDIS

APOSTOLICÆ LEGATO NATO,

EPISCOPO AC PRINCIPI HILDESIENSI,

ET LEODIENSI, ADMINISTRATORI

BERCHTESGADENSI, UTRIUSQUE BA-

VARIÆ, SUPERIORIS PALATINATUS,

WESTPHALIÆ, ANGARIÆ, ET BUL-

LONII DUCI, COMITI PALATINO

RHENI, LANDGRAVIO LEUCHTEN-

BERGÆ, MARCHIONI FRANCHIMONTANO,

COMITI LOSSENSI, ET HOR-

NENSI, ETC. ETC.

DOMINO NOSTRO

CLEMENTISSIMO.

In Fes

De

me
Ec
rii
no
&
ca
na
an
ho
De

L

VEREWISIMO ET RENE

REWDISSIMO

PRINCIPALIS DOMINO

DOMINO

JOSEPHO

CLEMENTI

ARCHIEPISCOPO COLONI

NSI, S. R. IMPERII PRINCIPALI

LECTORI, PER ITALIAM AR-

CHIE-CANCELLARIO ET S. SEDIS

POSTOLICE LEGATO NATO,

EPISCOPO AC PRINCIPALI DELEGATO

LEONINENSIS, ADMINISTRATORI

ARCHIEPISCOPI GABRIELIS, ULTIUSOVERA-

RIAE, SUPERIORIS PALATINUS

ESTHAE, ANAGARIE, ET SUI-

COMITI DUCIS, COMITI PALATINO

SENI, LANDGRAVI, LEUCHTEN-

BERG, MARCHIONI FRANCHIMONTENSIS,

COMITI FORRENSIS, ET NOR-

VENSI, ETC. ETC.

DOMINO JOSEPHO

CLEMENTISSIMO

SERENISSIME AC REVE-
RENDISSIME

PRINCEPS ELECTOR.

DOMINE CLEMENTISSIME.

*Ix Phlegethontæis, rediit
Mars efferus antris
Dirarum toto conco-
mitante Choro;*

*Cum primis Ditione tua, Dulcissime
Princeps,*

Immanes strages edidit, atq; neces.

); 3

Nil

16
In Fe
D
m
E
ri
n
&
c
n
a
h
L

Nil tutum sartumque; cui Bellona pe-
percit

Uisit Vulcanus depopulante face:
Indomita Turres, scabris in rupibus
arces,

Et metuenda prius moenia strata
jacent.

Et ne sum longus; reliquis ex arcibus
unam,

Est () Werdam nostram comme-*
morasse satis;

Hac illaesa stetit Turris propè mille
per annos

Non superanda minis, non superan-
da viris;

Hoc autem Bello (justo sua verba do-
lori

O Princeps desunt) vix reparan-
da ruit,

Quin

(*) Cæsar's-Insularn.

Quin Swibertinum (bustum lacryma-
bile) Templum

In cineres abiit luctificumq; nihil:

Sed tristi Phœnix Busto venustior ortus,
Ad Josephinos pervol at ille pedes,

Quæ se substernit supplex, reditum-
que precatur

Felicem ad patrios, post fera Bella,
lares.

Ast Electoris vacuus non intrat in
aulam,

Affectus portat parva tributa sui.

Sancti nimirum Swiberti cernuus offert
Vitam conscriptam simpliciore
metro;

Cujus post fatum fluxerunt secula
dena,

Quæ pompâ celebri, perpius ille
colet;

):(4

Ino

NOMINA

DD. Prælatorum Canonorum,
& Vicariorum, penes Ecclesiam Werdensem,
seu Cæsaris-Insulanam, tempore Mille-
nari hujus Jubilæi residen-
tium.

- Antonius Ignatius Norff, J. U. L. }
Præpositus. } Fratres.
Henricus Petrus Norff, Decanus }
& Canonicus. }
- Joannes Gerardus L. B. à Nagell ex Herl,
Canonicus Senior.
- Fridericus Albertus Breughell, Canonicus.
Hermannus Josephus de Bogardt, Canonicus.
Matthias Kirchoff, Pastor & Canonicus.
Jacobus Wilhelmus Maes, Canonicus.
Godefridus Gerardus Robertz, Scholasti-
cus & Canonicus.
- Joannes Reinerus Eltman, Canonicus.
Franciscus Melchior von Herrestorff, Can.
Joannes Arnoldus Schöler, Canonicus.
Joannes Petrus Gefasser, Canonicus.
Wolfgangus Theodorus L. B. de Backum
ex Lathum, Canonicus.
- Emanuel Casparus de Neustatt, Can.
Joannes Gerardus Königshoven, Can.
Gerla-

46
In F
Gerlacus Anselmus Josephus Ruys, Can.
Wolfgangus Wilhelmus Fridericus Hoger-
bach, Canonicus.

Arnoldus Theodorus von Buininck, Can.

DD. Vicarii.

D
n
E
ri
n
&
c
n
a
h
I
Maximilianus Philippus Hoert, Cæsaris-
Insulanus Vicariorum Senior.

Franciscus Michael Schonn.

Christianus Franciscus Donners.

Melchior Dhamen.

Petrus Gerhartz.

Hermannus Wülffrath.

PRÆ-

PRÆFATIO

AD

LECTOREM.

I.

DUm Swiberti Sancti gesta
Pro solemnitate festa
ordior conscribere;
Esse tam prodigiosa
Tueor, ac copiosa,
ut paveſcam dicere:

II.

Jure modò potiore,
Atque linguâ veriore
affirmare potero,
Quod aruspex præpotenti
Alexandro perquirenti
ore faſſus propero:

III.

P R Æ F A T I O

III.

Is ut vidit præter morem
Largum fundere sudorem
statuam Apollinis,
Insolens ad factum pavit,
Et aruspicem rogavit,
Quid hic sudor Numinis?

IV.

Ait iste: largiores,
Te præfente, Rex, sudores
Miri quidquam denotant,
Nempe quod sic, congesturi
Tua gesta, sudaturi
Sint hæ guttæ connotant.

V.

Illud modo præsentisco
Verum esse, qui fatisco;
Ut conscribam carmine,
Præful sanctus quæ patrârit,
Et in vivis supportârit
Sancto ductus flamine.

VI.

Stupefactus abstinere[m],
Nefas esse ni timerem
Me tacere penitus:
Quare ne committam scelus,
Exerat se noster zelus;
Numen fave cœlitus.

VII.

16

In F

D

n
E
r
n
8
c
n
a
h
I

J

AD LECTOREM.

VII.

Tu Swiberte Sancte parùm
Adjuva me perignarum
Vates ne deficiam,
Quod intendo, te iuvante,
Teque vires ministrante
Citiùs perficiam.

VIII.

Metris autem his divini
Profam sequar Marcellini,
Ne subrepat falsitas,
Ipse namque scripsit vera,
Quibus poterit hæc sera
fidere posteritas;

IX.

Quia vixit cum beato
Præsule, fuitque grato
Ejus in consortio,
Terras unà peragravit,
Usque duro separavit
Binos mors divortio

X.

Ob cæsurae venustatem,
Syllabæve quantitatem,
In quibusdam propriis.
(Rarò tamen) usûrpavi
Syncopen, sed annotavi
Illam locis omnibus.

Censura Ordinarii.

*C*Um mirè Divùm moveant exempla, trahantque
Nos eadem studio fervidiorè sequi:
Illorum verò narrentur multa libello
Hoc metrico; quamvis mole sit ille minor,
Quare, ne tantum maneat virtutis opertum
Sub modio lumen, prodeat ille typis;
Ut plures habeat Lectores, sitque sequenda
Virtutis stimulus pluribus, atque via;
Cum non contineat fidei contraria nostra,
Sed sensa Ecclesie consona. Testis ego

Joan. Georg. Molitoris
SS. Theologiæ Doctor & De-
canus, Perillustris Ecclesiæ
S. Gereonis Canonicus, per
Civitatem & Archidiecesin
Coloniensem Librorum Cen-
sor Ordinarius.

SYNOPSIS
CAPITUM
VITÆ
S. SVVIBERTI
EPISCOPI.

PARS I.

- CAP. I.** *Illustre Genus Divi Swiberti, felixque
Nativitatis Ipsius presagium.* 1
- CAP. II.** *Parvus diligenter frequentat scholam.* 4
- CAP. III.** *Fit Monachus Conventus Beardanensis.* 5
- CAP. IV.** *Beatus Swibertus ex isto suo Monasterio
à Sancto Egberto Archi. Prasule revocatur,
fitque Canonicus Eboracensis.* 7
- CAP.**

SYNOPSIS CAPITUM.

- CAP. V. *Beati Wilfridus Episcopus, & Wigbertus presbyter inter Frisones, & inter Saxones inferiores Jesum annuntiant.* 10
- CAP. VI. *Beati Willebrordus, Swibertus & binguini presbyteri ad Teutones ablegati Jesu fide ipsos instruunt.* 12
- CAP. VII. *Sanctus Wigbertus petito sapienter Martyrio à sevo Frisia Tyranno afficitur, & sancta Trajectensis Ecclesia exstruitur.* 15
- CAP. VIII. *Sanctus Swibertus abripitur à Paganis, vinculis constringitur, & ergastulo includitur, ast inde ab Angelo liberatur.* 17
- CAP. IX. *Vicus Hagensteinensis studio Beati Swibertus Jesu Salvatori veraque fidei subditur.* 20
- CAP. X. *Beati Willebrordus à Sergio Papa Archiepiscopus, & Swibertus à Wilfrido Episcopus pro Terris Frisia consecrantur.* 24
- CAP. XI. *Divus Swibertus Episcopus creati Populos Principatus Teisterbandensis per concionibus convertit.* 27
- CAP. XII. *Submersus aliquis à Beato Swibertus vitæ restituitur & urbs Duerstatt convertitur.* 29
- CAP. XIII. *Beatus Willebrordus Româ reversus & Beatus Swibertus antistites Frisonibus evangelizant.* 35

CAP.

SYNOPSIS CAPITUM.

- CAP. XIV. *Willebrordi & Swiberti socii ac presbyteri per vicinas Provincias distributi constanter Gentibus Evangelion annuntiant.* 40
- CAP. XV. *Mulier paralytica à sancto Prasule Swiberto in Westphalia sanatur, & populus copiosus convertitur.* 43
- CAP. XVI. *Beatus Swibertus in Bilveldia aliquem à squinantia seu angina subito sanavit & baptizavit.* 47
- CAP. XVII. *Cæco visum denuò obtinet.* 48
- CAP. XVIII. *Sanctus Swibertus urbe Brunsvicensi paralyticum signo sanctæ Crucis priori sanitati restituit.* 50
- CAP. XIX. *Sanctus Swibertus non paucos è superstitionis Boructuariis (quos postera sæcula Montenses appellarunt) convertit.* 53
- CAP. XX. *Obsessus à Damone à beato Pontifice curatur.* 55
- CAP. XXI. *De eximiis virtutibus, & exteriori conversatione beati Prasulis Swiberti.* 57
- CAP. XXII. *Beatus Swibertus urbi Agrippinati appellens à pia Principe Plectrude latè excipitur, & duobus signis eâ presente claret.* 59
- CAP. XXIII. *Beato Swiberto Werda à Pipino assignatur perpetuò propria, qua Prasul Cænobium exstruit.* 63

) (

CAP.

SYNOPSIS CAPITUM.

- 16
In
D
- CAP. XXIV. *Hungerus Gentilis mortuus in urbe Werda à Beato Sviviberto Antistite exciratur.* 65
- CAP. XXV. *Beatus Antistes Svivibertus varios Gentiles fesu aggregavit, & Cænobium in Werda piè instituit,* 67
- CAP. XXVI. *Vita sancti Willeici Confessoris, Presbyteri sancti Sviviberti Episcopi, & illustria prodigia, que fecit sanctus in civitate Coloniensi.* 71
- CAP. XXVII. *De morte sancti Sviviberti Episcopi perpiti.* 76
- CAP. XXVIII. *De sepultura, & Miraculis.* 79
- CAP. XXIX. *Plura miracula à Divo post fata patrata* 81
- CAP. XXX. *Divus septem cecos Susati sanat.* 85
- CAP. XXXI. *Eodem anno quatuor periculosâ anginâ laborantes sanat.* 89
- CAP. XXXII. *Beati meritis Hildegerus Antistes Colonicnsis sanatur.* 89

PARS

SYNOPSIS CAPITUM.

PARS II.

- CAP. I. *Generosus Pipinus Werda Castrum exstruit, & ope beati Svviberti paganas Phalanges sine pugna superat.* 92
- CAP. II. *Illustris ac pius Princeps Hunaldus, & alii plures ab angina, & periculo vite à Divo Episcopo Svviberto liberantur.* 94
- CAP. III. *De prima elevatione pretiosi corporis Beati Præsulis.* 96
- CAP. IV. *Violentus Saxo sevit, Ecclesia Divi Svviberti accensa conflagrat, & Werda vastatur.* 98
- CAP. V. *Horrendo exitu finit, qui templo beati Svviberti ignes prior subjecit, & exussit.* 100
- CAP. VI. *Nothelinus Saxonie Satrapa divitiis cacitate percutitur, sed intercessione sancti Svviberti curatur.* 101
- CAP. VII. *Alter Satrapa, Nothelini socius, Occo vocatus, pari plagâ percutitur, & meritis beati Svviberti ab eâ quoque restituitur.* 104
- CAP. VIII. *Saxo aliquis lethaliter sauciatur, qui meritis ac invocatione sancti Svviberti curatur.* 105
- CAP.

SYNOPSIS CAPITUM.

16
In
CAP. IX. *Beatus Svivbertus solemniter à sancto Leone tertio Papa, presente Rege Carolo atque turba propè infinita in urbe VVerdensi Sanctis Confessoribus adscribitur.*

110

D
CAP. X. *In virtute Divi Svivberti parvulus submersus suscitatur.*

111

1
CAP. XI. *Tres Fratres nobili Genere nati capti Beati Svivberti despoliare tentant.*

112

1
CAP. XII. *Conradus Clericus lunaticus in Conventu VVerdensi à Beato Svivberto ei apparente solatur, & integrè sanatur.*

113

VITA

V I T A
S. SWIBERTI
EPISCOPI.

CAPUT I.

ILLVstre genVs DIVI sVVlbertI
feLIXqVe natIVItatIs IpsIVs
præfagIVM.

Tempore, quo Petri summâ
pietate regebat
Navim Martinus primus, (a)
quo scepra tenebat
Romani Imperii Constans,
magnisque Britannis
Oswinus præerat; sexcentis
scilicet annis,

Et quadraginta septem (b) post Virginis almæ
Partum: certus erat Segebertus nomine
Princeps

A

In

(a) i.â Martii hic Pontifex in exilio mortuus est.

(b) Anno 647.

V I T A

In Nord-Humbrorum regno (quod flumē
nīs Humbri

Est aquilonarem ad partem) qui sanguine
clarus,

(Nam de Nortingram natus Comes) incly-
tus armis:

Uxor eis multūm divinis dedita rebus
Berta fuit Comitum pariter de Stemmatē
nata; (a)

Huic Genitrix Ostrida, Pater notissimus
Anglis

Edilredus, Avus ceris clarissimus Ostus,
Eugistus Proavus, per quem tulit Angliā
nomen.

Hi sine prole, Dei præcincti legibus, annos
Exégere suos, ast devotissima conjux

Berta videns multos Comitum de stemmatē
natos

Pontifices fieri, per quos Gens Anglica nuper
Ad verum conversa Deum præcepta salutis

Firmius addiscat, noctesq; diesque precando
Instatit, ut tali cœlum se prole bearet,

Quæ semper sacris Domino serviret in aris.
Ast Deus omnipotens, qui pronus vota

precantūm

Audit, dignatur visu recreare sequente:

Nox erat, atq; thoro somnum captura jacebat

Ad Comitē dextram Comitissā, poloque no-
tavit

In

(a) *Parentes Sancti Swithberti.*

S. SWIBERTI.

3

In somnis unum reliquis fulgentius aſtrum
Nobiliusque Jubar, radius rutilantior ipſo
Sole fuit, longe Sidus jaciebat ab ortûs
Parte duos radios, queis nunquam clarior,
unus

Versus Germanos sese protendit, & alter
Versus Francigenas: multum cum Berta stu-
peret, (totam

En splendor nimius, svavisque fragrantia
Complevit cameram; labens clarissima cœlo
Stella super stratum cecidit, quo Berta jacebat
Atque dedit circum. Casu stupefacta repente
Evigilat, clamatq; frequens, clamore maritus
Territus évigilat, pavidam nimiumque tre-
mentem

Uxorem cernit, ter suavem sentit odorem,
Spectat splendorem mirans, causamque tre-
moris

Inquiret: Visum multis singultibus istum
Explicat ipsa Viro, qui talia corde profundo
Expendit, Bertam blandè solatur, & usque
Ad matutinum vigiles mansêre precantes:
Vix exorta dies: Aidanus adesse jubetur
Interpres visus (Lindisfarnensis ovilis
Is Præsul fuerat) qui doctus flamine sacro
Talia respondit: pavor absit, visio Bertæ
Facta, polo, fiet non tantum causâ Britannis
Sed multis aliis gaudendi maxima, (a) quippe

A 2

Nasce-

(a) Interpretatio visionis.

V I T A

4
 Nascetur, donante Deo, de semine vestro
 Proles quæ Patriæ lumen, summusque futurus
 Præsul & in fractus fidei defensor, & auctor.
 Vix hæc edixit vates; prolixius ambo
 Per solvère Deo laudes, castèque deinceps
 Viventes, sacris ferventiùs actibus instant.
 Cum verò præsens partùs illustris adestet (a)
 Hora, polis subito, cunctis mirantibus, ingens
 Totum, quo pareret ter felix Berta, cubile
 Irradiat fulgor, qui fixus perstitit, usque
 Est énixa parens, sensim post ille recessit.
 Præsentem verò devoto corde benignum
 Numen adorantes tantæ magnalia lucis
 Latè vulgârunt. Baptismi fonte renatus
 Juxta nomen avi Swibertus dicitur infans.

CAPUT II.

par VVs DILLigenter freqVentat
 sChoLaM.

UT baptizatus divus Swibertus ab ipsis
 Æterno Regi Cunis offertur, & ille
 Principiis sanctis (b) pollet, melioribus autem
 Insistens studiis ter sancto tempora vitæ
 Fine coronavit. nam per momenta dierum
 Quæque puer sanctus devotis actibus auxit
 Tradita

(a) S. Swiberti Nativitas miro lumine cœlitus exornatur.

(b) Sancta ejus Pueritia.

S. SWIBERTI.

Tradita dona Dei, foedæque cupidinis æstus
Perfectè cohibens, quidquid virtutis habetur
Egit, mollitiem cavit, mysteria gravè
Sacra frequentavit, sensuque tenace notavit
Verbum divinum, pronè suscepit egenos,
Et castro pavit. Studiis admotus, ut annis
Ingenioque capax, animo quæcunq; Magistri
Dicta probè tenuit. Proceres cum cuncta
viderent,
Virtutem fidei puero redolere; stupentes
Dicunt; si Dominus vitam concesserit isti,
Sanctus erit. Mansuetus enim Swibertus
ut octo
Extremeque pius, scelerum contemptor, &
hostis.

CAPUT III.

Est MonachVs ConVentVs
BearDanensis.

ET quia continuò crevit virtutibus, anno
Ætatis decimo quinto succensus amore
Divino statuit sæcli splendore relicto,
Tutiùs ut peragat studiis cœlestibus ævum,
Abdere se claustro (a) Lindisfarnensibus
agris;
Nempe Beardani, cui tempore præfuit illo

A 3

Abbas

(a) *Amplectitur vitam monasticam.*

Abbas Higbaldus, quo non mansuetior alter,
 Hæc ubi sensa suis flexus Matrique, Patrique
 Narrasset, memores lucis, quam vidit
 uterque,

Subscripsere piis precibus votisq; libenter, (a)
 Permultumque monent sacris insistere
 cœptis.

Ergo vale dicto, missisque Parentibus, uno
 Tantum cum puero lætus perrexit ad antè
 Dictum Conventum, magnoque receptus
 amore:

Indutus Monachum, curabat discere cuncta
 Quæ pietatis erant, castique pudoris, & actu
 Exercere. Sacras postquam peditus abundè
 Scripturas, vitæque probæ præclara dedisset
 Signa suis, sacrâ tondetur Clericus arâ.
 Tam post tonsuram, teneros virtutibus an-
 nos (b)

Transgrediens, sese gessit per quæq; modestè,
 Et circumspicte, quod cunctis esset amori:
 Nam cum perfecte quosvis adamaret, amatur
 A cunctis coliturque, Novem sub tegmine
 sacro

In Claustro multum vigilando, precando
 peractis

Annis, Abbatis jussu fit Presbyter, ipse (c)
 Divi

(a) Parentes libenter eius proposito assentiuntur.

(b) Virtutes Sancti Suviberti.

(c) Initiatur Sacerdotio.

Divinum munus condignis actibus ornans
 Obtulit acceptum superis libamen in Arâ
 Et licet illustris natu, virtutibus illo
 Nobilior vitâque fuit; nam fulsit in ipso
 Insignis pietas, jugis vigilantia; quippe
 A matutino duravit sapius, usque
 Manè dies fieret, meditans æterna, docensq;
 Hoc alios, Fratres sic ædificavit, ut ejus
 Fama Dei in laudem longè, lateque volaret.

CAPUT IV.

beatVs sVVibertVs ex Isto sVo
 MonasterIo à sanCto egberto
 arChI-præsVLe reVoCatVr flit-
 qVe CanonICVs ebora-
 CensIs.

CUM sex, atque decem Christo ferventius
 annis
 Servisset monachus, fratresq; ut Lucifer astra
 Virtutum radiis præiisset, nominis ejus
 Per Nord-Humbrorum tam crevit gloria
 regnum,
 Ut non duntaxat Regem, Regnique Priores,
 Sed quoque Prælatos celeberrima fama stu-
 pere,
 Et demirari faceret: quare omnibus Anglis
 A 4 Ut

Ut vir Apostolicus carus, Rex aulaque tota
 Multum gaudebat de tōt virtutibus, ejus
 Gaudebat Genitor Sigebertus, Bertaque felix
 Swiberti matet peragentes pectore læto
 Grates immensas superis pro Prole benignè
 Concessâ, quoniam visum, sensumque vi-
 debant

(tem,

Impleri sensim. Reliquis vehementius au-
 Percipiens Egbertus cum virtute nitere
 Pervariâ gavisus erat, citiusque vocatum
 Præsul cum digno sisti sibi mandat honore,
 Æde Eboracensi præbendâ donat, & illâ (a)
 Metropoli secum remanere, Deoq; supremo
 Deservire jubet. Mansit Swibertus ibidem,
 Tamque annis binis rigidè pervixit, ut axe
 Dilapsum Genium, non quendam carne
 putasses

Esse hominem. Quare verum cum Fratri-
 bus esset

Omnibus exemplar, Coetus Dacorensis
 eundem

Eligit Abbatem. (b) Quâ tempestate Britannis
 Tanta fuit pietas, (c) ut quovis stemmate nati
 Ad tempus cuperent peregrinas visere terras
 Deliciis spretis, Domuumque nitore relicto,
 Indoctis quidam facturi verba, beato

Cum

(a) *Fit Canonicus Eboracensis.*(b) *Fit Abbas Dacorensis.*(c) *Anglorum pietas.*

S. SWIBERTI.

9

Cum Columbano, (a) qui Gallica regna
recinctus

Bis senis sociis visiti Christoque jugavit.
Sanctorum quidam visuri Lipsana sancti
More Coadwallæ, vel ter venerabilis Offæ, (b)
Qui Reges annis sexcentis circiter, atque
Octoginta novem post Christum Virgine
natum

Pergentes Romam terreni culmina Regni
Ambo liquerunt, ut, post felicia fata,
Gaudia percipiant regni coelestis; Ob ista
In monachos tonsi (quod fecit Papa, beatus
Sergius) eximie Regem coluere Polorum.
Docturi gentes quidam; sanctive Judoci
Sanguine regali nati, fratrisque Winoci (c)
Instar victuri sylvis, ut regna beata
Certius obtineant. Verum Swibertus ab
Alto

Edoctus melius, renuit latitare, salute
Contentus tantum propria, paucisque praesse
Christicolis Abbas, talem deponit honorem,
Partibus externis cupiens peregrinus, amore
Christi, versari potius, populosque sedentes
In tenebris ad idem fidei perducere lumen.
Egberto mandante tamen, vir circiter uno
In Dacore monachis velut Abbas praefuit a no.

A 5

CA-

(a) Sanctus Columbanus.

(b) Coadwalla & Offa Reges sunt monachi. Anno 689.

(c) Sancti Judocus & Winocus Reges Anachoretae.

VITA
CAPUT V.

beatI VVILfrIDVs epIscopVs, &
VVigbertVs presbyter Inter FrI-
sones, & Inter saXones Inferiores
IesVM annVntiant.

CUM sæclo sexto, medium jungatur, &
anni

Viginti septem, (a) sanctus Wilfridus ovili
Augustaldensi præfectus Episcopus, urbe
Post Eboracensi Præsul supremus, iturus
Romam scandisset navim vehementibus
Euris

In Frisiam pulsus, multoque receptus honore
A Frisonum Natione ferâ gentisq; Tyranno
Aldgillo, regno brumali tempore Christum
Prædicat, (b) atque docens aliquos præ-
cepta salutis

A peccatorum, sacro baptisate nævis
Tergit sicque prior sanctus Wilfridus in illis
Exercere sacrum magno cum fœnore terris
Cœpit opus, quod post felice labore beati
Complevère viri sanctus (c) Wilbrordus, &
ejus

Adjutor

(a) Anno 677.

(b) Sanctus Wilfridus Episcopus Frisia Christum an-
nuntiat.

(c) Willobordus.

Adjutor sanctus Swibertus. Cumq; probatus
 Sacras Egberti (a) rumor venisset ad aures
 Saxoniam, Frisiamque meris erroribus esse
 Implicitam, falsoque deum fordescere cultu,
 Ingemuit valde Præsul statuitque salubri
 Consilio citius cæcas has visere gentes,
 Cum cunctis sociis, si fors traducere posset
 Ad fidei lumen: supero monitore retentus
 Misit iis unum (b) Wigbertum nomine
 Mystam

Cum pueris binis; quoniam verissimus ipse
 Contemptor mundi, docto suavissimus ore;
 Qui scandit navim, Frisixque ad littora
 vectus

Binis continuis annis, documenta salutis
 Radbodo Regi, gentique inclamitat illi;
 Ast obstante vasti coeptis felicibus astu
 Dæmonis, & natione ferâ plerumque do-
 cendo

Profecit modicè: quare vir gente relictâ
 Ascendit navim, tristisque rediit ad
 Anglos.

At pius Egbertus lacrymis perfusus acerbis
 Ingemuit multum, reditus dum cernit in-
 anes.

CA-

(a) Sancti Egberti zelus erga conversionem Frisiam.

(b) Wigbertus Frisia prædicat Christum.

CAPUT VI.

BeatI VVILLEbrorDVs, sVViber-
tVs, & bls QVINI presbyterI ad
teVtones abLegatI IesV fide
Ipsos InstrVVnt.

A Tramen Egbertus Præsul ter sanctus, a-
manter
Quorumvis hominum sitiens, zelansque
salutem
Et Germanorum primò, quia primitus Angli
Germanis orti, nequaquam destitit isto
Proposito, tentavit adhuc transmitters
sanctos,
Infractosque labore viros, ad verba salutis
Danda perappositos. Igitur selegit in unum
E variis claustris bis senos Præsul, ut irent (a)
Germanis suadere fidem, Christumque. Fu-
erunt
Illas transmissi sanctus (b) Wilbrordus ad
oras,
Sanctus Swibertus, sanctus Wigbertus, u-
terque

Ewal-

(a) *Duodecim monachi mittuntur ex Anglia ad conver-
tendos Germanos.*

(b) *Willibrordus.*

Ewaldus (a) Wilbaldus item, Winibaldus,
& Acca.

Atque Werenfridus, junctus Lebuinus eis-
dem,

Et Marcellinus Venerando à Præsule. Dicti
Omnes presbyteri, levitaque sanguine Re-
gum

Natus Adelbertus; qui linquens patria regna
Cum dictis, Christi non detrectavit amore
Lætus in externas peregrinus pergere terras.
Et quia Doctores isti de stirpe fuerunt
Saxonica, Frisonumque sati, potuere per-
apte

Germana Christum genti proponere linguâ.
Quorum post aliqui profuso sanguine
Christum

Testati; Quidam circumcurrendo, docendo
Vitam triverunt; Alii post fata priorum
Pontifices facti, sicut narrabitur infra
Dispositis igitur cunctis, quibus esse necesse
Censebant, socios, carosque valere parentes
Bis seni faciunt; postquam benedixit eisdem
Egbertus, comitante Dei bonitate, secundo
Trajectum vento pergunt: (b) Cum Papa
beatus

Sergius, Imperii Moderator Justinianus
Effet, & Alfridus fidei mirandus amator

Rex

(a) Willibaldus.

(b) Anno 690.

Rex Nord-Humbrorum, decimusque (a)
Aldwinus ovilis

Agripinatis supremus Episcopus esset.
Qui cum venissent optata ad regna, secuti
Mores Ecclesiæ primùm nascentis, habere
Vel minimum proprium nullus cupiebat
corum

Quæis utebantur, (b) sed erant communia
cuncta.

Ergo Trajectum fortes, Frisiamque priorem
Intrantes Christum constanter ubique do-
cebant.

Profecere parum primò, quia nescia flecti
Gens Frisiæ Idolis potius libare volebat (c)
Quam vero servire Deo, nec dura superbè
Contemnebat eos solùm, legemq; Tonantis,
Sed nisi cessaret citiùs, deperdere dirâ
Morte minabatur, quod pensans sancta
caterva

Compatiens miseris Numen cœleste rogabat,
Quatenus æthereâ vellet perfundere luce
Cæcatos animos, ut sic Idola reliquant
Cum fatuo cultu, credant constanter in Ipsum
Ne tam formosâs sorberet fauce voraci
Dis animas, secumque trahens demergeret
orco,

CAPUT

(a) Aldwinus decimus Episcopus Colonienfis.

(b) Act. 4.

(c) Frisones fidem aversantur.

CAPVT VII.

sanCtVs VVigbertVs petto sæ-
pIVs Martyrio à sæVo FrIslæ ty-
ranno affICItVr, & sanCta tra-
IeCtensIs ECCLesla eX-
strVItVr.

QUando Trajecto regali sede fugatus
Radbodus faustis Pipini Principis armis
Fugerat in Terram, quæ Fostelandia dicta
A Foste idolo, quod erat solemnus, illic (a)
Wigberti monitis Mystarum sancta caterva
Convenit, hicque statim Fostes delubra
profana

Destruit atque Jovis, Christum deprædicat
illis

Gentibus, ast homines tantum tres surri-
pit orco.

Radbodus delubra Jovis, Fostesque jacere
Percipiens, fremuit multum probrumque
deorum

Ulcisci statuens, dirè jugulando necari (b)

Wigbertum jussit, qui toto corde solebat

Exorare Deum tali pro morte: fugatque

Parti-

(a) Frisones difficulter possunt converti.

(b) Martyrium Sancti Wigberti.

Partibus his alios, illi (dum mente revolvunt
 Sævitiā regis, genus intractabile gentis
 Aspiciunt) adeunt pertristi pectore dictum
 Pipinum, quos Dux multo sūcepit amore.
 Et quoniam nuper, depulso rege, priorem
 Subdiderat Frisiam, rursus demisit in il-
 lam (a)

Subiectis mandans paganis acrius, istis
 Ne quis tentaret gravior præconibus esse.
 Unde brevè multi, superis afflantibus, orco
 Surrepti, fidei veræ, Christoque rebelle
 Inflexère caput, qui Trajectense (b) sub-
 intrant

Castrum, qua dudum Magnus Dagobertus
 in urbe

Templum (quod sancto Thomæ solemne
 dicabat)

Mandavit fieri, sed mox Gens effera terræ
 Illud adæquavit, quare prope rudera primæ,
 Post Christum natum sexcentis scilicet annis
 Et nonaginta quinis, (c) augustius ædem
 Exstruxère Cruci sacram, quâ tuta periculis
 Gens conversâ queat Baptismi fonte renasci.

C A

(a) Pipinus Prædicatores suâ autoritate evertit

(b) Trajectum olim Wiltenburg.

(c) Anno 695. Ecclesia S. Crucis Trajecti erigitur.

CAPUT VIII.

sanCtVs sVVibertVs abripItVr
 à paganIs , VInCLIs ConstrIngl-
 tVr & ergastVLo InCLVDItVr,
 ast InDè ab angeLo Libe-
 ratVr.

Pipini studiis conversæ copia gentis
 Crescit in immensum, messis fit maxima,
 verum

Messores pauci, (a) quod ubi vidêre relati
 Presbyteri, bini bini, trinique quibusdam
 Adjunctis fociis ex his qui corda recenter
 Subdiderant fidei; Varias ivêre per oras
 Teutoniæ, Christum suâfuri gentibus; Inter
 Hos Swibertus erat divino fervidus igne,
 Qui, Marcellino tales comitante per oras,
 Atque Werenfrido, grandem devenit in
 urbem

Ritibus oppletam vanis, fanisque, Duërtstatt
 Est illi nomen, passus bis mille per ortum
 Trajecto distans, quâ, dum proponeret Unum
 Esse Deum Christum, qui cunctos axe bearet
 In se credentes unaque moneret inanes
 Fostes, confictique Jovis dimittere cultus,
 Quod

(a) Luc. 19.

Quod pro Numinibus venerata idola repleta
 Dæmoniis essent, nihilumque salutis habere,
 Cultoresque suos ne quidquam posse juvare
 Monstraret, pagana cohors, mystæque
 beatum

Ocyus abripiunt, (a) repetito verbere tur-
 dunt

Clamantes: nostram sceleratiùs ore profanat
 Blasphemo legem, Fostenque Jovemque
 potentem

Dæmonas affirmat, populum seducit, ubique
 In cruce suffixum Jesum deprædicat audax
 Esse Deum verum, subitâ nisi cæde periret,
 Aut profugaretur, splendor, cultusque deo-
 rum

Cessabit delubra ruent, legesque paternæ
 Annihilabuntur: Vulgo vix talia suasit
 Ira sacerdotum, cunctorum voce tenetur, (b)
 Mandatur vinculis, occultâ cæde necandus
 Manè novo, nec enim populus crudelior
 audet

Occidisse palàm, quoniam ditione tenebant
 Christicolæ Vicum; Socii duo corde dolentes
 Et flentes, sanctum nigricans comitantur ad
 antrum

Usque Virum, sanctus cernens hoc, ore
 sereno

Pro

(a) S. Swithertus verberatur.

(b) Mittitur in carcerem.

Pro Christo, verâque fide durare sodales
Hortatur, diramque docet contemnere
mortem.

Sub galli verò cantu, meditante Beato
Swiberto, sociis autem lachrymantibus,
ecce

Cœlestis Genius miro splendore coruscus
Astat ei dicens: Noli timuisse fidelis
Serve Dei, tecum Dominus: Vincitumque
resolvit (a)

Mandans, ut doceat Christum constanter
ubique;

Quo factò rediit Genius cœlestis ad astra.
Is verò ad socios veniens mox geua flexit
Gaudenter, secumque Deo persolvere grates
Pro Genio missò tantoque levamine iussit:
Gentiles autem Mystræ, Fostesque, Jovisque
Præcipue vincitum cum, mane sequente,
solutum

Vinclis audirent, de majestate deorum
Cœperunt dubitare magis Christumque
potentem

Exclamant, verùm Swibertus mane sequente
Ad populum dicens multos virtutis amore
Succendit, nemoque manus injecit in illum,
Cum Trajectensem post hæc rediisset in
urbem

Cum binis sociis, secum quæcunque peracta
B 2 In

(a) Per Angelum educitur à custodia.

In dicto vico, retulit confratribus, illi
Unâ voce Deum, flentes ob gaudia, laudant

CAPUT IX.

VICVS Hagenstelnensis sanctum Victi
beatum sanctum Victum Ieronymum salvatore
Victorum, Veræque fidei
sanctum Victum Victum.

Post hæc in varios vicos, villasque recessit
Per Frisonis, Batavique plagas penetra-
vit & oras

Teisterbandenses Christum constantèr in
illis

Promulgans, quamvis contraria multa sub-
ipsis

Paganis esset passus, fortisque tulisset,
Attamen auxilio superùm suffultus ubique
Voce salutiferâ multos convertit. Eodem
Anno, cum sociis memoratis antè, Beatis
Nempe Werénfrido, Marcellinoque subivit
Districtus Batavi partem, quæ respicit or-
tum,

Quâ vicus florens, Hagenstein dictus, ad
Austrum

Trajecto distans per passus mille. Relato
Ur

Ut vico advenit, Festum solenne colebant
Gentiles, igitur clamans accessit eorum
In medium, dixitque : (a) Viri quocunque
profanis

Fertis thura diis, properate, attendite:
quippe

Nuntius Excelsi. Vestri, quæis thura cre-
matis,

Sunt idola dii, falsis, spurcisque repleta
Dæmoniis, qui vos ludunt, non Numina vera,
Sed simulacra manu figuli compacta, va-
fræque

Arte reperta stygis: quare dimittite, chari,
Illorum cultus, in solum credite Jesum,
Qui Deus est verus, purâ de Virgine solùm
Propter nos homines natus, nostramque
salutem,

Ut genus humanum lapsùm restauret, is etsi
Factus homo propter primi peccata Parentis,
Affixusque cruci, membris surrexit eisdem
Post tres ipse dies tumulo redivivus, ut antè,
Discipulisque suis Illum cernentibus, astra
Conscendit, dextrâque Patris sedet omni-
potentis,

Denuò venturus, quando lux ultima mundi
Fulserit, ut reddat cœlestia gaudia cunctis,
Qui credunt in Eum, simulacra nefanda
deorum

B 3

Lin-

(a) Sanctus Swibertus concionatur in Hagenstein.

Linquentes, cōtrā juges damnabit ad ignes
 Inferni, quotquot pergunt his thura litare;
 Hinc revocate gradus, in verum credite
 Christum

Omnes, stultitiam largè deflete priorem,
 Ad fontem properate sacrum Deus ipse
 benignus.

Et cum sic Christum constanti voce doceret
 Affirmans, clareque probans quod signa
 sequantur

Credentes in Eum, citiùs voluère probare
 Illud gentiles, hinc adduxère repentè

A partu cæcum, Sanctoque stitère jubentes
 Hac ut prole fidem Crucifixi Numinis antè
 Tantis laudatam verbis, evinceret actis

Veridicis, cæcum præfati in nomine Christi
 Curando puerum, si sit facturus, in ipsum

Unanimes credent, quod si præstare nequiret
 Tanquam destructor legum, foedusque
 deorum

Hostis maectandus. Sanctus Swibertus ad-
 actus

Mystrarum jussu, superùm sua genua flectit
 Ad Dominum, sociosque monens concur-
 rere, dicit:

Jesu Christe preces audi, cæcoque petitem
 Da visum ad laudem benedicti Nominis,
 illis

Gentibus ut superæ renitescat gratia lucis,
 Et

Et confundantur cuncti, qui sculptile ad-
rant,

Idolisque suis nituntur inane, scientes
Tu quoniam solus DEUS es, rerumque
Creator,

Præter te nullus: Nec te tua firma fefellit.
Sancte, fides: Etenim surgit confusus in
unum

Auxilium Christi, sanctâ cruce signat ocellos
Oblati cæci, constanter voce sonorâ

Dicens: in nostri, quem prædico, nomine
Jesu

Solius, verique Dei tibi mando miselle

Ut videas, vix hæc dixit, bonitate supernâ

Aspirante suos cæcus patefecit ocellos (a)

Protinus, & clarè vidit, qui lumine gaudens

Toto corde Deo grates persolvit, & omnes

Effecit latos visu, pedibusque volutus

Sancti Swiberti, clamavit voce frequente:

Is solus Deus est, cœli terræque Creator,

Quem docet hic Præco. Gentiles mente

stupebant

Hæc nova cernentes oculis, penitusque
beatum

Cessantes vexare virum, cum Flamine villæ

Compuncti veniam sceleris petiêre prioris.

Is sermone pio multùm firmavit eosdem

In rebus fidei, gaudebat villa, dieque

B 4

Hæc,

(a) Signo crucis cacum natum illuminat.

Hac nomen Jesu miro pietatis honore
 Est exaltatum. Complures insuper horum (a)
 Credentes, Divus sacrâ Baptismatis undâ
 A scelerum nævis lavit; sed mane sequente
 In fanum cunctos cives, cæcumque vocavit,
 Et docuit Christum, qui tanto lumine corda
 Cæcatæ gèntis miserens lustravit, ut omnes
 Credentes ultrò delubra profana deorum
 In templum Christi, summa pietate, rogarent
 Converti, quod post, cum factus Episcopus
 esset.

In Jesu Christi, divæque Parentis honorem
 Consecravit, ubi miracli fama per oras
 Vicinas venit, donatum lumine cæcum,
 Multi noscentes, Swibertum sponte sequun-
 Atque Dei verbum discentes ejus ab ore (tur,
 Nonnulli, credunt, & baptizantur ab illo.

CAPUT X.

beatl VVILLEbrorDV's à sergio
 papa arChleplsCopVs, & sVVI-
 bertVs à VVILfrIDo eplsCopVs
 pro terrls frIslæ Conse-
 CrantVr.

CUM porrò studio Præconum cresceret
 ingens

Illorum

(a) Multi convertuntur à Sancto Swiberto.

Illorum numerus, quos sacro fonte lavabant
 Dicti Presbyteri, nec haberent templa sacrata
 Ad quæ conversum populum pro more vo-
 care,

Officium celebrare sacrum, complereque
 possent:

Unanimi sensu geminos statuere creandos
 Pontifices Frisiam, Swibertum nempe peritum
 Scripturæ sacræ, mansuetum corde piumque:
 Et Willebrordum sanctis virtutibus omnes
 Vincentem: (a) Sanctus verò Swibertus
 ad Anglos

Ewaldis geminis, Accâ paucisque novellis,
 Et Marcellino circumstipatus abivit,
 Et nonâ Augusti sospes cum fratribus hisce
 Venit Eboracum, magnoque receptus ho-
 nore

In patriis laribus, tandem tendentibus inde
 Swiberti veniâ vicinos versus Hybernos
 Binis Ewaldis, reliquis stipatus adivit
 Swibertus sanctum Wilfridum, quippe
 beatus

Egbertus morbo pressus graviore jacebat,
 Et causam retulit quare venisset, ut ipsum
 Confratrum Frisonum precibus permotus
 in Album

Pontificum referat; Sanctus Wilfridus ut
 audit

B 5

Factos

(a) SS. Swiberti & Willebrordi præstantia.

Factos in Frisia fructus, in gente repletus
 Lætitiâ gaudet, quoniam succenderat igne
 Catholicæ fidei mentes fatalibus antè
 Implicitas tenebris, cunctâque accresceret
 horâ

Illorum numerus, qui spretis atque relictis
 Idolis, Christum colerent, latusque (a)
 creavit

Ipsum Pontificem, quando tua festa redibat
 Bartholomæe Dies, binis ad tanta vocatis
 Munia Præsulibus. Dum dimittebat eundem
 Exhortans dixit: Frater dilecte labores
 Nulli te frangant, non ora scelestâ, ma-
 nusve

Crudeles paveas, noli timuisse mucrones
 Qui corpus perimunt, animam non per-
 dere possunt,

Sed quod cæpisti munus constante labore
 Per fice, scis etenim, quod gloria magna
 laborem

Magnum compenset: post oscula denique
 Præsul

Illum dimisit, sociis comitantibus, Accam (b)
 Detinuit secum, quem post præfecit ovili
 Lindisfarnensi, sed Willibrordus eodem
 Anno Pipinum visit, multoque remansit
 Tem-

(a) Sanctus Svivbertus à beato Wilfrido ordinatur
 Episcopus Anno 695.

(b) Acca fit Episcopus Lindisfarnensis.

Tempore cum Domino, qui tandem vere
sequente

Mittitur ad Papam Præsul sacrandus ab ipso
Pro Frisiis populis, quod factum, (a) quan-
do tenebat

Sceptra Leo (b) Cæsar, fuit autem sanctus
in æde

Cæciliæ sacra supremus Episcopus, Hujus
Virginis in festo, Frisonum pro gente creatus.

CAPUT XI.

sanCtVs sVVibertVs epIsCopVs
CreatVs, telsterbandensIs prIn-
CipatVs popVLos, pIs Con-
Clonibus ConVertIt.

PONTIFICIS verò sanctus Swibertus honore
Suffultus, Patrem, Matrem, notosque
salutans

Cum Christi famulis ipsū comitantibus
indè

Ad Frisæ Gentem rediit, venitque per an-
num

Et multò citiùs, quam Willebrordus ab urbe
Româ

(a) Anno 696.

(b) Hunc alii vocant Leontium.

Româ Trajectum, magnoq; receptus amore
 A cunctis, Mytram dignis virtutibus ornat:
 Quippe dein vixit multò mansuetior, atque
 Simplicior, constanter opus, quod cœpe-
 rat explens,

Oppida, rura, casas, vicos, castella pedester
 Percurrit cunctis factururus verba salutis,
 Hollandos etiam, Frifones, populosque
 Ducatûs

Teisterbandensis visit, multosque reduxit
 Ad Christum, simulacra deûm solerter
 ubique

Destruxit: dulci verò sermone Ducatum
 Teisterbandensem propè totum credere
 Christo

Edocuit, per quem construxit plurima
 templa,

Aut confictorum delubra profana deorum,
 Numinis æterni, divûmque sacravit honori:
 Scilicet in Zandwick templum tibi sancte
 dicavit

Martyr Vincenti, post hæc sacravit in Arckel
 Virginis intactæ, Divæ Genitricis honori;
 Nec non in Schœnrword, Aelborch, Au-
 thuesden & Hœrnaer,
 Woudrighen ac Malsen, Rhyswick, in
 Ghiefen & Erkum,

His

(*) Multos in Hollandia, Frisia & Teisterbandia con-
 vertit.

His addas Almkerk, Avefact complura-
que præter

Hæc quæ sacravit. Vir erat Comis atque
benignus

Erga visentes, semperque precando tegebat
Conversum per se populum, monitoque
salubri

Ad divinorum, coelique vocabat amorem.

CAPVT XII.

sVb MersVs a LIqVIs à beato
sVViberto restitVIt Vr VItæ, &
Vrbs DVerstat ConVer-
VertIt Vr.

QUantumvis adeò Frisonis, Batavique
per oras

Swiberti nomen, virtusque (a) volârit, ut ipsi

Pagani Mystæ cernentes signa stuperent

Glorificare tamen miraclo clariùs ipsum

Omnipotens voluit: bonitatis namque su-
pernæ

Miro consilio, dum (b) sanctus Episcopus
ædem

In

(a) *Celebris' Sancti Swiberti fama.*

(b) *Anno 696.*

In vico Malsen (vicum præterfluit amnis
Condictus Linghen) sacraret, contigit, ut
quis

Illustris juvenis, nomen Splinterus eidem,
E stirpe Andengyn, Primatis ab urbe Duërsat
Filius explorare volens Mysteria magna
Chstiadum fidei, cum primis acta Beati
Swiberti, de quo, quamvis incredulus esset,
Insolita audivit, cum trino manè cliente
Intraret navim, visurus quomodo templum
Sacrarer Præsul, quoniam vix distat ad Au-
strum

Millenos passus Malsensis villa Duërsat.
Cumque foret petulans medio jam flumine
Rheni,

Naviculæque labro, variè nugando, sederet
Incumbens gladio (quoniam pes lubricus
illum

Fallebat) retrò cecidit, Rhenoque sepul-
tus. (a)

Hoc trini socii, servique in nave videntes,
Nec tamen ex undis miserum salvare po-
tentes

Tristati multùm clamando littus utrumque
Rheni complebant; de cujus morte Parentes
Non solùm, notique gravi mœrore do-
lebant,

Sed cuncti fatum luctu vehemente geme-
bant. Festinè

(a) *Splinterus adolescens submergitur.*

Festine verò servi fugere timentes
 Ingentes pœnas. A piscatore fagenâ
 Funus triste die tandem reperitur eâdem,
 Deferturque domum, qui quamvis artubus
 esset

Immobilis, Mystæ tamen exhortantur eorum
 Ut lecto positus Martis portetur ad Aras.
 Christicolæ etenim Mystæ videre profani
 Defunctos subito, rapidovè in flumine
 merfos

Impositos aris, votis, fufisque suorurn
 Pontificum precibus, vitæ donasse priori.
 Guntherus verò miles celeberrimus armis
 Splinteri Genitor festinans Martis ad ædera
 Cum notis, totâque domo funesta litavit
 Munera Mavorti maçtans animalia multa,
 Ut nato vitam divâ virtute priorem
 Redderet, at Genitor binis ubi perstitit
 horis

Sacrificans, oransque deum, nihilumque
 (a) salutis

Sensisset, moerens animo diffidere cœpit,
 Cum non audisset transacto tempore tale
 Paganos fecisse deos. Sed protinus adsunt
 Christicolæ multi, qui funus triste sequuntur
 (Ut finem videant) Mavortis in atria Fani;
 Illi Guutheri luctum, generisque dolorem
 Spectantes toto gaudebant corde deorum
 Debi-

(a) Mars frustra invocatur.

Debilitate, Patrem mœstum duxere seorsum
 Ipsi suadentes, ut mitteret ocyùs unum
 Sancto Swiberto, qui de præfente moratur
 In Malsen, puerum Domini virtute superni
 Ipse procul dubio redivivum redderet illi,
 Si linquens idola Pater mox credat in istum.
 Ast Guntherus ubi percepit tale, recordans
 Quî tentus vinclis sanctus Swibertus ibidem
 A Genio cœli resolutus liber abisset,
 Quomodo, in Hagenstein in Jesu nomine
 visum

Donasset cœco, verbis allectus eorum
 Absque mora minima dictam properavit
 ad urbem

Malsen, cum notis aliquot, cernensque
 Beatum,

Descendit devotus equo, pedibusque vo-
 lutus

Oscula dat manibus, lachrymans enarrat
 eidem

Unigenæ mortem, perstatque precando
 Duërstat

Ut secum redeat, sacroque in nomine Jesu,
 Qui Deus omnipotens, natum revocaret ab
 orco,

Se, totamque domum, celebri cum stem-
 mate, Christum

Esse amplexurum spondens, sarumque la-
 lavacrum.

At

At Swibertus cum mirâ comitate levabat,
 Ac benè suscipiens consolabatur, & etfi
 Condoluit misero, metuens tentare (a) To-
 nantem

Sese excusavit. Sed miles denuo sacras
 Amplexans plantas precibus ferventibus in-
 stat,

Ut propter Jesu, secum properaret amorem:
 Et sic permotus longis singultibus ejus,
 Atque Werenfridi precibus, Fratrumque,
 Duërstat

Perfectus curru post horam vespere sextam
 In vicum venit, quem plebs in littore Rheni
 Multa expectabat, mystis moerentibus. Undâ
 Ergo transmissâ Juvenis cum funus adiret,
 Mechtildis merse Genitrix occurrit eidem
 Ut demens mulier, pedibusque voluta plateâ
 Clamavit dicens: Sanctissime serve Tonantis
 Heu! succurre mihi, revoca de funere pro-
 lem

In vestri virtute Dei, fiamque fidelis
 In Jesum credens, quoniam simulacra
 Deorum

Nostrorum nequeunt vivum mihi reddere
 natum.

Submersus verò Splinterus denuo Martis
 E templo portatus erat Genitoris ad ædes, (se
 Quo veniens sanctus, petit, ut dignentur a des-
 C Praesto

(a) S. Swibertus deprecatur excitationem defuncti.

Præsto fanorum Mystæ, videantque potentis
 Virtutem Christi; Socios incumbere jussit
 Interea precibus, Numenque rogare Super-
 pernum,

Ut Juvenem reddat vivum: Simul ipse
 precatus.

Cum flerent igitur cuncti, paucique tre-
 mentes

Venissent Mystæ Splinteri à Patre vocati,
 Ad Dominum sanctus Swibertus poplite
 flexo

Et multum lacrymans clamavit: (a) Christe
 benigne

Qui miserens hominum, nobis es factus
 asylum,

Nostris inclina precibus clementior aurem,
 Ut tua sic tandem notescat gloria genti
 Paganæ, & videant verum nos credere,

Teque

Esse Deum solum, cujus clementia finem
 Nescit, ad æternum dulcis Salvator honorem
 Vivifica puerum lusum Caco-Dæmonis
 astu,

Ut cernant stygiis idola fuisse repletas
 Spiritibus statuas. Ubi dixit talia, surgens
 A precibus, Christum compellat voce se-
 quente:

Qui Lazarum tumulo, Jesu dulcissime, vivum
 Surgere

(a) *Precatio sancti Swiberti.*

Surgere jussisti fletu vehemente sororum
Permotus, vitæ puerum hunc quoque red-
de priori :

Submersique manum capiens in nomine
Jesu

Ad vitam rediisse jubet, Christumque fateri.
Mox puer oclusos vivus patefecit ocel-
los, (a)

Surrexit velut è somno graviore gemiscens,
Amplectensque pedes venerandi Præsulis,
altum

Suspirans cunctis illic præsentibus inquit:
Non Deus est alius coelum terramque gu-
bernans,

Quam Dominus Jesus Christus crucis arbore
fixus,

Quem suadet Præsul, servus sanctissimus ejus,
Qui nimiâ bonitate suâ me traxit ab orco
Ac rursùm junxit vivis. O vita beata!

Quæ mortem alterius votis, precibusque
fugavit

Corporis, exuviis victum spoliavit avernum,
Nulla procul dubio præceps mors jura te-
nebat,

Sanctus Præsul ubi devotâ mente precatus.

Mirati multùm, factum quicumque videbant,

Laudârunt Dominum, qui tanto clarifi-
cavit

C 2

Sanctum

(a) Excitat mortuum.

Sanctum Pontificem signo, pedibusque (a)
voluti

Sacris, cum Mystis Baptismi fonte lavantur
Credentes: demum lati venêre Parentes
Cognatique Deo devoto pectore grates
Solventes, sanctoque viro; dant oscula
multa,

Sed quoque Swibertus prostrato corde be-
nignum

Laudavit Dominum, quod signum tale de-
disset

Gentibus. Ast tantus clamor, strepitusque
plateâ

Paganæ gentis, vivum spectare volentis
Factus, ut antistes nimio clamore coactus
Vestiret, secumque foras perduceret illum
Ad laudem Jesu, quò posset quisque videre.
Quem cum spectarent vivum, dixerunt:
profectò

Christiadum magnus Deus est; qui talia
fecit

Per servum. Juvenis verò suscepit eodem
Tempore Baptismum, pariter cognatio tota,
Præterea (b) centum, viginti, sexque; minores
Illis si demas pueros. At luce sequente
Sanctus Swibertus crimen monstravit Adami
Verbum incarnatum, bonitatem Numinis,
atque In-

(a) Multi hoc miraculo convertuntur.

(b) 126. baptizantur.

Inventum stygium circa simulacra deorum.
 Insuper ostendit pœnis immanibus orci
 Addici quotquot statuas venerantur inanes
 Contempto Christo, quare pars magna

Duërstat

Credidit in Christum, de quo jam plurima
 servit.

Proxima Christicolis. Permanfit in urbe
 diebus

Swibertus multis Christum suadendo, fideles
 Firmando: nec fex duntaxat credula vulgi,
 Sed quoque presbyteri miracula tanta vi-
 dentes

Perfidiam posuere suam, sprevere profana
 Numina, sunt loti, sacra Baptismatis undâ.

CAPUT XIII.

beatVs VVILLEbrorDVs ROMâ
 reVersVs, & beatVs sVVibertVs
 antIstItes FRIsOnIbVs eVan-
 geLizant.

INterea factus (a) supremus Episcopus urbe
 Romanâ rediit Sanctus (b) Wilbrordus
 ad oras

C 3

Germa-

(a) Anno 697.

(b) Willebrordus.

Germanas; quare sanctus Swibertus eidem
Obvius occurrit, donec venisset ad urbem,
Embrica cui nomen, ^(a) summoque recepit
honore

In Domino lætus. Qui dum cognosceret
illum

Pontificem Frisiæ factum, populosq; Ducatus
Teisterbandensis, Batavos, Frisiæque prioris
Jantum conversos, Trajectensesque fideles
Augeri multum numero crescente, Tonanti
Immensas retulit laudes: pergensque deinde
Trajectum, Templum fieri curavit honori
Sancti Martini, certis hoc ^(b) Cænobiarchis
Tradens, quo Cathedram fixit, sanctoque
juvante

Præfule Swiberto sacrauit. Ubique deinceps
Per Frisiæ potuere plagas post fata ferocis
Radbodi Regis, præcepta docere salutis. ^(c)
Quare per terras Frisonis, Batavique vagantes
Pontifices ambo, rudibus documenta dedere
Suadentes sectam, vanosq; relinquere cultus:
Omnibus in pagis vulgârunt dulcia pacis
Nuntia, presbyteros per partes quasque
crearunt,

Qui baptizando, gentesq; docendo juvarent,
Præci-

(a) Sanctus Willebrordus à sancto Swiberto honorifi-
cè exceptus.

(b) Canonici Cænobitæ.

(c) Sancti Willebrordus & Swibertus Batavis & Fri-
sonibus predicant.

Præcipuè hoc, magnâ fecerunt urbe Duerstat.
 Intrâ quam binos faciendo verba per annos
 Ad Christum cives omnes duxêre, fidemque,
 Ac commutantes delubra profana deorum
 In Christi Ecclesias Parachos in eis que cre-
 ârunt

Quinquaginta duos; (a) Gunteri militis usi
 Auxilio multum; (b) Daciæque docendo
 penates

Usque penetrârunt, multas è gentibus istis
 Catholicæ fidei junxerunt. Cumq; per annos
 Quosdam sudâssent gnavè, rediêre beati
 Trajectum sociis narrantes, quanta per illos
 Fecisset Dominus: Swibertus tempore
 quamvis

Præcessit Willebrordum, tamen ordine (c)
 primus

Hic, quod supremus specialiter ipse creatus
 A Papa Præsul, Frisiæque remissus ad oras,
 Et quod ab illustri Pipino Principe, & ejus
 A nato Carolo dono perceperit urbem
 Trajectum pro se, pro successoribus, atque
 Omne simul, quidquid dictâ dependet ab
 urbe:

Non Trajectensis Swibertus Episcopus ergò,
 Sed Willebrordi tantùm Co-Episcopus ipse.

C 4

CAPUT

(a) 52. Ecclesias parochiales in Duerstat dedicant.

(b) Danis predicant.

(c) Sanctus Willebrordus I. Episcopus Trajectensis.

CAPUT XIV.

VVILLEBRORDI, & sVVibertI
 soCII, aC presbyterI, per VICI-
 nas proVINCIas DIstrIbVtI, Con-
 stanter gentIbVs EVangeLion
 annVntIant.

PONTIFICES igitur dicti, sociique videntes
 Quod multus populus conversus, in aede
 novella

Trajecti Synodum (a) celebrantes, more
 priorum

Discipulū Christi statuere salubriter omnes
 Ad varias circum Praeones mittere gentes,
 Ut Christum doceant: hoc autem tempore
 clari

Praeones aderant (b) Trajecti. Nempe beatus
 Winfridus, qui cum tredecim degisset ad
 annos

Illo cœnobio, summus fit Episcopus ipse (c)
 Urbe Moguntiacâ, Bonifacius inde vocatus.
 Qui Willebrordi rediens post fata, secundus
 Trajecti

(a) Synodus Trajectensis.

(b) Catalogus insignium Virorum in Ecclesia Trajectensi.

(c) B. Winfridus fit Archi-Episcopus Moguntia.

Trajecti Præsul, voto concorde, creatur,
Qui sex atque decem postquam docuisset in
annos

Per Frisiam, retulit profuso sanguine palmam
Matyrii, fociique: pari cum fine triumphant
Wiro (a) Deirorum, Plechelmus Episcopus
(b) albâ

De Massa. Mystas sequitur Levita beatus (c)
Othgerus. Synodo sanctus Swibertus eidem
Et Willebrordus præerant illâque statutum:
Ut Christum pandant externis gentibus omnes

Præcones primi: quare (velut ante relatum)
Sancto Swiberto comitante, reversus ad Anglos

Acca, à Wilfrido sacratum Episcopus urbis
Augustaldensis, sanctèque quievit ibidem.
Pro Christi verò (d) Wigbertus honore necatus

A Mystis Fostes, sanctus (e) Wilbaldus ad
ortum

Francinegas adiens, est Eistatensis ovilis
Antistes factus: Cujus decernitur Abbas
Heyndellamensis frater, (f) Winbaldus,
eorum

C 5

Wal-

(a) SS. Wiro, & Plechelmus.

(b) Candidâ.

(c) Sanctus Othgerus. *Histor. Eccles. l. 5. c. 24.*

(d) Sanctus Wigbertus Martyr.

(e) Willibaldus. (f) Sanctus Winebaldus.

Walburgis (a) Germana fuit. (b) Lebuinus
adeptus

Pontificis Mytram, pro Christo funus obivit;
Ewaldi (c) gemini Nabiam venêre docentes
Constanter Christum; Nabiâ petiêre ferocem
Saxoniam, clarumque illâ Regione Trium-
phum,

Sanguine profuso, bini meruêre: Beatus
Myta (d) Werenfridus Præco celeberrimus
inter

Hos, versus Batavos abiit, Christique no-
vellum

Circa Westerwoirt, ac Elst, partesque præ-
pinquas

Ter faustè rexit populum, magnisque co-
ruscus

Signis Westerwoirt defunctus in Elst tumu-
latur.

Sanctus (e) Adelbertus Christi levita, potentis
Regis Edilbaldi Natus, felice quievit

Egmondæ fato, dignèque sepultus ibidem.

Est, (f) Marcellinus venerandus presbyter
autem

Transisclam missus, sub qua Covordia,
Trenta,

Alden-

(a) Sancta Walburgis Virgo.

(b) Sanctus Lebuinus Martyr.

(c) Sancti Ewaldi Martyres.

(d) Sanctus Werenfridus.

(e) Sanctus Adelbertus. (f) S. Marcellinus.

Aldenseel, nec non Daventria, Twentaque
stabat,

Auxilioque Dei populum convertit ibidem
Ad Christum firmè totum: mansitque beatus
In Trajectensi Patria (a) Wilbrordus, eaque
Vicinis populis Christum monstravit, ubique
Dispersi reliqui, post longos porro labores,
Pro Christo vitam clauserunt sine beato.

CAPVT XV.

MVLIER paraLytiCa à sanCto
præsVLE sVViberto In VVest-
phaLia sanatVr, & popVLVs
CopIoVs ConVertItVr.

UT Willebrordo dixit, post oscula pacis,
Triste Vale, sanctus Swibertus abiit
ab illo,

Willeico (b) socio, nec non Bosone, Gerardo,
Et Theodorico Mystis, Laicisque duobus
Utpote Waltero puero, pueroque Joanne:
Westphaliæque (c) plagas subiens, constanter
in illis

Per-

(a) Sanctus Willebrordus.

(b) Willeico.

(c) Westphalis Christum prædicat.

Perdocuit Christum, multasque docendo
reduxit

Ad Jesum gentes, & quas penetrabat in oras
Summoperè studuit simulacra nefanda Deo-
rum

Frangere, tartareos ostendere dæmonis
stus:

Undique currebat populus paganus ad ipsum
Ipsam auditurus, quoniam sermone suavis,
Eloquio mitis, cunctis affabilis. Ejus
Consiliis etiam, vicinis partibus ædes
Fiebant Christo, quas consecravit & ipse.
Huc Marcellinus, qui præsens adfuit istis,
Ac oculis vidit, qui facta sequentia sancti
Swiberti pariter scripsit, non adfuit autem
His, quoniam versus Frisiam benedictus ab
ipso

Perrexit, quando Swibertus (a) Minimigardum

Cum sociis abiit, quare conscripsit ut ore
Accepit fratrum; dictam pervenit ad urbem
Tempore brumali, populoque ardentius isti
Persuasit Christum dicens: advertite fratres
Quotquot ad effigiem supremi Numis estis
Facti, à quo longè sceleratâ lege paternâ
Sejuncti vanè simulacra repleta nefandis
Dæmoniis colitis, quæ non sunt Numina vera
Sed

(a) *Minimigardum hodiè Monasterium VVestphaliae dicitur.*

Sed simulacra deû maledicta fraude reperta
 Fallacis Ditis, Regum de Lege potentum
 Atque Tyrannorum, rudibus propôsta co-
 lenda.

Sed Deus est unus, quâ Deus ipse, creavit
 In solo cœlum, terra, mare, cunctaque verbo,
 Sed propter primi crimen cômune Parentis,
 Ne genus humanum, miserandâ sorte, per-
 iret,

Compariens nobis (etenim desiderat omnes
 Salvari) nimio succensus amore, Creator
 Cunctorum demum carnem de Virgine
 sumpsit,

Ut sanctâ lapsam naturam morte levaret,
 Qui Deus omnipotens redivivus in athere
 regnat.

Hinc perdilecti, tandem resipiscite, fratres,
 Ad Salvatorem contrito corde redite
 Credentes in eum, clemens est, atque beni-
 gnus,

Omnes spernentes idola profana, sibi que
 Devotos salvans: Nunquid stultissima res est
 Exanimem lapidem supremum credere Nu-
 men?

Compactumque manu lignum in sua vota
 vocare?

His dictis plures, (a) compuncti cordibus,
 ipsum

Cum

(a) *Monasterienses quidam credunt in Christum.*

Cum sociis duxere domum, coluere decenter
Christi adumq; fidem melius petiere doceri.
Hac autem quaedam contracta enormiter
uxor

Urbe fuit, quæ, cum medicis prope cuncta
dedisset,

Et nihil obtinisset opis, cum nosset in urbem
Externum venisse virum, Numenque docere
Ignotum, fisti Praconi curva petivit;
Quare manè novo, cum Sanctus verba salutis
Ad populum faceret, mulier miserabilis illuc
Advchitur, quam, cum venerando in No-
mine Jesu

Signasset Praesul, cunctis spectantibus, ægra
Perfanata fuit, quæ post præconia multa
Immensum gaudens proprias repedavit ad
ædes,

Atque dein rediens, Baptismi fonte lavatur
In Christum Jesum credens, illamque secuti
Sunt alii plures. Verum memor illa sa-
lutis (a)

Obtentæ monitis venerandi Praesulis, ædem
Numinis, & sancti Pauli construxit honori,
In Pauli festo quoniam sanata fuisset.

CA

* Mulier à Sancto curata Ecclesiam sancti Pauli con-
struxit.

CAPUT XVI.

beatVs sVVibertVs In BILVeL-
Dla aLIqVeM à sqVINantla seV
angIna sVbItò sanaVIt, &
baptIzaVIt.

Westphaliæ terris urbs est Bilveldia dicta,
Quà vir erat quidam, cui maxima co-
pia rerum,

Dictus Adelbertus tantis cruciatibus acris
Anginæ tortus, nihil ut glutire valeret;
Censebant omnes de vita divitis actum
Et conclamatum; Qui dum de Præfulis audit
Illustri fama, factisque in nomine Jesu,
Circa contractam signis, submitit ad illum
Binos festinè pueros, & poscit amore
Ejusdem Jesu, ne se visisse recuset
Spondens, quod Jesum Christum quoque
credere vellet

Esse Deum, morbo si se sanaret ab isto;
Percipiens Igitur Præful venerabilis illud
Ad Christi Domini laudem; cæcæque sa-
lutem

Gentis, cum fociis dictam perrexit ad urbem,
Ac in agone virum reperit: cum plura pre-
catus,

Sacra

Sacra celebravit, multisque videntibus,
illud

Quo digitos lavit, dedit ægro cumque bi-
bisset

Mox est sanatus, (a) sanctoque à Præsule
rebus

Instructus fidei, sacrâ, cum pluribus, undâ
Est lotus, credensque Deum benedixit; ut
autem

Hæc signi sonuit vicinas fama per oras,
Omnes accurrunt Noti, gratantur eidem
Quod sit sanatus morbo, Dominumque po-
tentem

Unanimes laudant; Complures insuper ho-
rum

Credentes Christo se submisère, sacrâque
Sunt undâ loti, quare durabat ibidem
Per luces aliquot Præsul Gentesque docebat.

CAPUT XVII.

CæCo VIsvM DenVò
obtinet.

UT per paganos morbo vehemente gra-
vatos

Oratus multum venerandus Episcopus, hisce
Christi-

(a) Sanat hominem angina laborantem.

Christicolisque suis circumstipatus ad urbem
 Minimigardensem (a) rediit, fuit obuius illi
 Huc reduci cœcus, qui cum cognoscēt adesse
 Sanctum Swibertum, miser à ductore petiuit
 Ad Sanctum duci, verum quia ductor egenus,
 Dimisso cæco, Sanctum festinus adivit
 Atque stipem petiit : porrò non præbuit
 aures

Clamanti cœco; qui cum magis ore gemente
 Clamaret, miserum sanctus Swibertus in-
 audit :

Qui mox Willeicum (b) vocitans interrogat,
 audis?

Quis clamat post nos? respondit presbyter illi
 Audio, sed nequeo, quidnam sit, dicere :
 dixit

Tandem Sanctus, habe baculum hunc, ac-
 cede gementem

Ac illi præbe mandans ut nixus eodem
 Ad me festinet sacrosancto in nomine Jesu
 His dictis sanctus (c) Willeicus presbyter ivit
 Et dixit cœco: Swibertus Episcopus istum
 Pro te transmisit baculum, festinus ad ipsum
 Ut venias; Sanctus Swibertus substiit autem
 Expectans illum, baculum vix cœcus ade-
 ptus,

Incoepit vidisse parùm, veniensque Beato
 D Pro-

(a) *Monasteriensem.*

(b) *Willeicum.*

(c) *Willeicus.*

Prostratus grates solvit sacroque lavari
 Fonte petit dicens: paulum se posse videre
 Mox sanctus Præsul^(a) signo crucis ejus ocellos
 Munit, & vidit clarè quæcunque videntes
 Pagani factum, sacris antistitis omnes
 Abjecti pedibus, spernunt simulacra deorum
 In Jesum credunt, sanctum Baptisma ca-
 pssunt. (urbem

Minimigardensem ^(b) cum pervenisset ad
 Et Christo Jesu non paucos tempore pauco
 Junxisset populos, ac confirmasset amore
 Divino, verâque fide, migravit abinde
 Saxoniam versûs, grandemque regressus ad
 urbem (pauco

Condictam Brunswick, hac gnavè tempore
 Perdocuit Christum, multosque docendo
 reduxit.

CAPUT XVIII.

sanCtVs sVVibertVs Vrbe
 BrVnsVVICensI paraLytICVM
 signo sanCtæ CrVCIs prlorl
 sanItatl restItVIt.

UT Brunswick subiit, consueto more
 docere In-

(a) Signo Crucis reddit visum cæco.

(b) Monasteriensem.

(c) Brunswicensibus sanctus Svvibertus prædicat.

Incoepit Christum, spreto discrimine vitæ,
 Ac plures virtute suâ monitisque reduxit
 Ad fidei lumen, nunquam raròvè quievit
 A virtute sua, quoties vir namque vacabat, (a)
 Volvere scripturas, orare, studere solebat.
 Hoc sub tempus erat quidam sic, parte sinistrâ
 Debilis, ut nullum lateris movisse sinistri
 Paulisper membrum, lævovè videre valeret
 Lumine. Qui postquam medicinis pluribus
 usus

Effet, at in vanum, de se visentibus audit
 Advenisse virum, qui tot mirâcla patraffet
 Westphaliæ terris; quare submisit ad ipsam
 Orans, ne renuat miserum se visere: Sanctus
 Præsul stipatus sociis, magnâque catervâ
 Paganæ gentis miserum visurus adivit.
 Ut subiit, tantâ turbâ circumdatus, ædes
 Effuditque preces, latus ejus pollice signat,
 Et benedicit ei dicens: in nomine Jesu
 Surge: (b) Miser subito surgit viresque priores
 Et visum recipit. Complures hocce videntes
 In Christum credunt, & baptizantur ab illo.
 Cumque die quâvis multos converteret,
 atque

Illius totam virtus à plebe per urbem
 Divulgaretur, rumor pervenit ad aures
 Usque sacerdotum; Mystæ vehemente furore
 D 2 Aâi,

(a) Exercitia sancti Swiberti.

(b) Signo Crucis sancti Paralyticum.

Acti, paganam faciem legere, locique
Accedunt Satrapam, clamant: Urbs tota
peribit,

Ni blasphemator mendax, hostisq; deorum
Ocyus intereat cæsus nostrovè fugetur

E vico, magicâ populum qui fascinat arte,
Seducit cives, mentes evertit eorum,

Dum docet ignotum quendam crucis ar-
bore fixum

Esse Deum verum. Quibus inquit Satrapa:
quaeso (a)

Dicite! quî populum magicâ vir decipit arte
Cum solum doceat Numen crucis arbore
fixum

Ignotum nobis, in cuius nomine curat
Infirmos, pluresque deos quia more Paren-
tum

Nostrorum colimus, quos non cognoscimus
omnes,

Etsi noscantur quâdam Regione remotâ,
Forfitan hic unus, qui ni Deus esset, ut omnes,

In cœlo terraque potens, mediante ministro
Talia signa suo minimè patraret, & etsi

Sit virtus nostris, tamen hinc in urbe nec
extra

Sanarunt ægros, prout hic in nomine Jesu
Fecit. Erat verò sanato sanguine junctus

Satrapa. Quæis dictis irâ vehementiùs acti
Pres-

a Satrapa Brusovicensis est pro sancto Suviberto.

Presbyteri Satrapam sancto cum Præsule dirâ
Perdere morte parant; Venerandus Episco-
pus ergò

Hortatu Satrapæ Sancto Bosone relicto
Pro Neo-conversis, varias secessit ad oras,
Donec (a) Montensem Regionem porrò sub-
iret.

CAPUT XIX.

sanCtVs sVVibertVs non paV-
Cos è sVperstItiosIs BorVCtVa-
rlls (qVos postera sæCVLa Mon-
tenses appeLLârVnt)

ConVertIt.

A Christo nato fluxerunt secula septem (a)
Cum quinis annis, quando pervenit in
agros

Montenses, quos ut Sanctus penetravit, in illis
Divinum verbum cœpit sevisse, feramque
Montensis mentem tetrâ caligine mersam
Catholicâ lustrare fide, gentemque fre-
quentem

Convertis; Sed cum monitis Præconis ubiq;
D 3 Con-

a Olim Boruētuarīa dicta.

b Anno 705.

Conversi multi, (a) baptizatique supremo
 Servirent Domino mirâ pietate, fidemque
 Susciperent plures, scelerum nequissimus
 author,

Prædo ferox animæ, gaudens in pejus abire
 Mortales omnes, nec cœlos posse subire;
 Est, per fautores, Swibertum cædere nisus,
 Vel repulisse procul. Quare cum verba
 salutis

Ipse die quâdam faceret, vehementiùs irâ
 Succensi Mystæ, conjunctis viribus, ipsum
 Invadunt, (b) tundunt pugnis baculisque
 præustis,

Sicque volunt patria sanctum tellure fugare:
 Ast per Christicolas manibus subtractus eor-
 rum

Per luces aliquot latuit secretus (eundem
 Quippe palàm Mystæ metuebant cædere,
 propter

Illorum Satrapam) tamen hîc non desistit
 ille

Munere, quin vitæ, multorum sparsit in
 agris

Semina; quapropter plures maledicta suorum
 Calcarunt simulacra Desum, factique fi-
 deles.

CA

a. Multi Christo lucrantur.

b. A Sacerdotibus Damonum affligitur.

CAPUT XX.

obsessVs à DæMone à beato
pontifice CVratVr.

HAc autem Patria cum sanctus Præful
adesset

Quidam obsessus erat, quem plebs pagana
vocabat

Ethelhere, potens simul ac perdives, in urbe
Velsenberg dicta, ferro gravibusque catenis
Adstrictus, quoniam lacerabat morfibus
omnes

Et vestes proprias; Gentes animaverat idem

Et primus fuerat, qui Sanctum fuste ferire

Non timuit; Quicum divexaretur acerbè

Quotidie, pluresque illum visisse venirent:

Tandem, nonnullis Mystis præsentibus, atque

Paganis aliis ejus misereantibus, hospes

Incoepit clamare; nisi me sede repellat

Christiadum Præful, servus viventis in æva

Numinis, egrediar nunquam: cum talia sæpè

Clamaret, Mystæ cessère rubore repleti,

Ac dubii, quid agant, demum Swibertus ab

ipsis

Communi sensu perquiritur, atque repertus

Oratur supplex ut dictum viseret ægrum:

Quare vir sanctus fraterno motus amore

D 4

Com-

Compatitur misero; Sed cum properaret ad
agrum

Hunc, cum Presbyteris, coepit mox mittere
sævas

Obsessus spumas, dirè collidere dentes, (re-
Plus solito clamando domum terrore reple-

De quo præsentibus admirabantur, ut autem

Tecta domûs subiit, cessavit vociferare

In lecto recubans, tanquam si dulciter esset

Oppressus somno, quem cernens Sanctus,
ut omnes

Orarent, iussit, pariter fuit ipse precatus

Numen, ut, ad laudem sacrosancti Nomi-
nis, agro

Dæmonium pellat, surgens, cum multa
precratus,

Obsessum signat dicens: In nomine Jesu

Ammodo mando tibi turpissime spiritus, exi

Hacce creatura. (a) Mox cum foetore ma-
lignus

Spiritus exivit, repetito murmure dicens:

Serve Dei magni non hac Ditione manebis

Per longum tempus, sicut me sede fugasti,

Te quoque sic isthac faciam Regione repelli.

Ast homo, tartareo sanatus ab hospite, surgens

Cum lacrymis veniam comissi criminis orans

Ardenter sacrum, prædicto in nomine Jesu

Baptismum petiit, pariter Gens multa, duob;

Pagani Mystæ mira pietate Beati

Præ-

(a) *Dæmoniacus liberatur.*

Præfulis abjecti pedibus myſteria ab illo
Catholicæ fidei melius petière doceri :
Quos relevans Sanctus placido ſermone do-
cebat,

Quod verbum, Patris cœlo veniſſet in orbem,
Ut peccatorem benedicta morte, ſuoque
Sanguine vivificet, tribus illis talia ſuadens
Hebdomadis, firmanſque fide Baptiſmatis
unda (a)

(Si demam uxores multas, puerosq; tenellos)
Quadraginta duos lavit, fecitque fideles.

CAPUT XXI.

De cXIMIIs VIRTutibVs & cX-
terlorI ConVerſatione beati
PræVLIs sVViberti.

Montenſes quamvis eſſent Gens dura,
feroxque,
Atque Deos plures colerent, reſponſa pro-
fanis

Exigerent ſacris, deſervirentque nefandis
Auguriis miſeri, cæcos nihilominus illos (b)
Salvificæ fidei peſtrinxit lumine Præſul
Auxiliante Deo; quare ſimulacra Deorum

D 5

Con-

(a) Multi baptizantur.

(b) Multi fidem amplectuntur.

Contrivère manu propriâ delubra priora
Æquavère solo, contra quam plurima Tem-
pla (a)

Erexère Deo vivo, quibus ipse creavit
Presbyteros, aliosque viros in Messè juvantes.
Posthæc permultæ turbæ venère volentes
Sermones audire sacros, sanctumque videre
Sacra quibus documenta dedit multosque
reducens

Ad fidei lumen sacrâ Baptismatis undâ
Absterfit. Cum sic binos versatus in annos
Hac patriâ vitæ meritis, sanctisque nitescens
Exemplis, populo factus peramabilis omni.
Denique vir sanctus fraterno plenus amore
Ad vitam cunctis studuit prodesse, potensque
Ut voti fieret, fit cunctis omnia. Quosvis
Pressos pauperie Codros morbovè gravatos
Visit, non solum Christi præcepta sequentes,
Sed quoque Paganos, ut eos convertere posset
Ad Christum, veramque fidem. Gentilibus
ergò

Per binos annos præiens virtute stupendâ,
Binos (b) præcipuos quarranâ febre jacentes
Paganos, unum visens hydrope tumentem
Sacris sanatos precibus, Christoque gregatos
Baptismo lavit. Diversas insuper inter
Paganam Gentem, benedicto in nomine
Jesu, Vir-

(a) Fanis destructis Tempia Christo erigunt.

(b) Duos febricitantes & unum hydropicum sanat.

Virtutes faciens, populum sermone reduxit
Innumerum, Christoque Deo se subdere fecit.

CAPUT XXII.

beatVS sVVibertVS VrBI agrIp-
pInatI appeLLens à plâ pRInCI-
pe pLeCtrVDe Lætè eXCIPItVr,
& DVobVS signIs eâ præ-
sente CLaret.

QUamvis sit dæmon mendax, nihilomi-
nus ille
Sancto Swiberto verum prædixit ab ipso
Expulsus nuper; Nam Bruno Satrapa magnus
Saxonix, subiens post binos circiter annos
Nobilium magno stipatus firmate terram
Montensem (a) noctu permansit in urbe
Ratingen,
Ast nimium potus sævas cum Principe Vici
Accepit rixas, & vasti dæmonis astu (b)
Motus cum binis famulis occidit eundem.
Hoc ubi per totum Vicum vulgatur, amici
Interfectorum furiis immanibus acti
Arma capeffentes Satrapam cunctosque mi-
nistros. Illius.

(a) Boruckuariam.

(b) Ebrietas mater cadium.

Illius fermè crudeli morte necarunt.
 Cum per Saxoniam populos hæc fama volasset,
 Illi succensi graviore furore, potenter
 Montenses fines subeuntes, ense trucidant
 Multos, damna dolenda patrant, Vicumque
 Ratingen

Funditus evertunt: faciunt hi talia contra
 Saxoniam populis, sic cum mala, tempore
 longo,

Multa patrantur, Montenses porro vi-
 dentes

Illi præcipuè, qui suscepere salutis
 Verba à Swiberto, se non obfistere posse
 Saxoniam furiis, venerando à Præsule sumunt
 Triste vale, qui cum moerens benedixit
 eisdem,

Ob sævas iras alias gradiuntur in oras,
 Tutius ut Christo valeant servire. Beatus
 Swibertus meditans hæc illac esse fugatos
 Christicolas, nec spem pacis citioris adesse.
 Assiduis Dominum votis oravit, ut ipsi
 Annis jam fracto tutum monstraret asylum,
 Securumque locum, reliquum quo transigat
 ævum.

A superato tandem Monitore jubetur adire (a)
 Clarum Pipinum tum cum Plectrude mor-
 rantem

Inter Agrippinæ muros sedemque daturum
 Esse

(a) Ab Angelo monetur S. Swibertus ire Coloniæ.

Esse Ducem spondet. Populis Montensibus
ergò

Dicens ipse vale, Clero, paucique novellis
Christolis cinctus, variis ambagibus utens
Ivit Agrippinam magno in discrimine vitæ,
Ac, comitante Deo, dictam pervenit ad
urbem

Salvus. Eâ verò Dux tempestate moratus
Est in Popilia turpi cum Pellice, Conjux
Plectrudis verò perquam devota Ducissâ
Sola Ducum (queis dat Lotharingia nomen)
in aula

Sedit Agrippinæ: quam devotissima Prin-
ceps

Postea claustrales monacharum (a) vertit in
ædes

Sub titulo sanctæ Mariæ ad Capitolion.
ergò

Cum cognovisset devota Ducissâ venire
Sanctum Swibertum, multum gavisa; Beati
Quippe viri mirans celeberrima gesta fre-
quenter

Audivit, factum regalem ponit, & illum
Ipsâ, Paterque Anno supremus Episcopus
urbis

Multo suscipiunt plausu, secumque diebus
Detentans aliquot miro veneratur amore,
Ejus

(a) Palatium mutatum in Templum & Conobium
Sanctimonialium.

Ejus ut alloquis audiret verba salutis.
 Missus ab Herstallo Plectrudi venit eodem
 Tempore Geraldus primus Palatinus ad
 urbem

Qui propter rigidum Boream mox incidit
 acrem

In morbum, guttur vehemente dolore tur-
 mebat

Sic ut eum Pœon nullum sanare valeret,
 Infirmus quoniam nequirit glutire paratos
 A Medicis potus. Cunctis desolentibus illum
 Tanquam defunctum, Princeps devota re-
 cordans

Virtutum sancti Swiberti Præfulis, ipsam
 Oravit supplex, ut dignaretur amore
 Jesu præfatum Palatinum visere, vitâ
 Jamjam fugentem, sacrâ benedicere dextrâ
 Clementemque Deum devotâ mente rogare
 Pro misero, sanctus Swibertus Episcopus
 autem

Utpote vir simplex, humilis totusque pu-
 dicus

Presbytero comitante suo, comitante Du-
 cissâ

Accedens ægrum, missis ad sidera votis
 Ejus signavit guttur, tumor ille repente^(a)
 Disruptus crepuit, cunctis cernentibus illud.
 Ora per & nares tabes foedissima fluxit, Et

(a) Sanus Palatinum periculosè laborantem.

Et sic expulsis nocuis humoribus illis
Sanatus subitò. Quare solvère Tonanti
Præstò quotquot erant, grates; qui tanta
patrare

Cari Pontificis meritis dignatus. Eâdem
Arce coquus quidam fuerat, qui dæmone
pressus

Quotidiè multum Idivexabatur ab illo;
Quem sanctus Præsul tota rogitatus ab aula
Invisit, citiusque jugo graviore ferocis (a)
Hospitis exemit miserum. Cunctique de-
inceps

Pontificem veluti Sanctum reverenter ha-
bebant.

CAPUT XXIII.

Beato sVVIberto VVerDa à PI-
plno perpetVò propria assigna-
tVr, qVâ præVL CœnobIVM
eXstrVlt.

FELIX Plectrudis, multum devota Ducissa
Sanctum Swibertum toto cœlestia corde
Affectare videns, quamvis ornata Ducatu
Effet terreno, multosque foveret in ala
Præ-

(a) Item Demoniacum.

Præcones celebres, nihilominus illa beatum
Swibertum potius reliquis audire volebat
Qui cum mirandis verbis extrema doceret
Attentam Dominam, faciles hic præbuit
aures.

Nec dixisse queo quanta præsentia sancti
Lætitia mentem cumulârit Principis, ut que
Grata viro pro tot monitis cœlestibus esset,
Annonis veniâ Pipino misit eundem,
Præfatum verò Geraldum junxit amico
Cum scripto, poscens illo, rogitansque
maritum

Ut vicum Werdam Sancto prope littora
Rheni

Donet, ut hac valeat miseris Gentilibus esse
Subsidio: quare Pipinus adultior annis
Swibertum, sociosque suos suscepit honore
Ac tenuit secum paucum per tempus, ab illo
Ut verbum vitæ discat, quia plurima digna
Laudibus audivit sancto de Præsule. Tandem
Ut Dator eximius sitiens pro Gente salutem
Divinosque volens cultus augere, benignè
Dictum Pontifici vicum donavit, (a) & aurum
Argentumque suis thesauris insuper addit,
E quibus Ecclesiam fieri procurat honori
Numinis, & Genti proponat verba salutis.
Post grates, sumptumque vale de Principe,
rursus

Ivit

(a) Pipinus largitur Sancto Swiberto Werdam.

Ivit Agrippinam Præsul, visitque Ducissam;
 Artifices multos junxit Plectrudis eidem
 Sic veniens Werdam cœpit propè littora
 Rheni

Coenobium fundare statim divæque Parenti
 Sacravit. Pennâ nequeo conscribere, quanto
 Zelo paganis dederit documenta salutis,
 Quantâ munditiâ cordis, quantoque timore
 Sacra celebrârit divinas dixerit horas.

CAPUT XXIV.

HVngerVs gentILIs MortVVs
 In Vrbe VVerDa à beato sVVI-
 berto antIstIte eXCItatVr.

CUM sæclis septem post partum Virginis
 anno (a)

Undecimo Sanctus non solum verba salutis,
 In Werda, verum pagis villisque propinquis
 Ferventer faceret tetrâ caligine merlis

Saxonibus, Christumque Deum suaderet eis-
 dem,

Cumque die quadam Martis vir sanctus ab
 urbe

Exiret villâ facturus sacra propinquâ,
 Gentilis locuples Hungerus nomine dictus

E

Postea.

(a) Anno 711.

Postea conversus, baptizatusque beati
 In festo Petri, dictusque à Præsule Petrus
 Ex zelo fidei curru curabat arenam
 Ac alia adduci structura congrua tali,
 Sed vaftris studiis inimici dæmonis idem
 Petrus sub curru collabebatur onusto,
 Mortuus effertur, quoniam per vulnera plura
 Verticis extinctus, quem cum quicumque
 dolerent,

Et magnus fieret Populi concursus ad illud
 Mœstum spectaclum: cum solvere iusta pa-
 rarent,

Accessit Præsul, qui cum didicisset ab ore
 Plorantis populi fatum lacrymabile Petri,
 Pontificis iussu debent sepelibile corpus
 Ad cellam portare suam, quo denique facto
 Vir sanctus magnâ populi præsentè catervâ
 Expectante rei finem, suspiria longa
 Effundens, flexus Numen Cœleste rogavit
 Ut dignaretur redivivum reddere Petrum:
 Cumque preces precibus cumulasset tem-
 pore multo,

Surgens tangebatur funus, (a) mox mortuus ille
 Non solum vivus surrexit funere, verùm
 Nulla cicatricum, vestigia, nulla cruoris
 Parebat toto glomeratio corpore: de quo
 Laudabant omnes bonitatem Numinis.

Hujus

Per

(a) Mortuum resuscitat.

Per totam patriam miraculi fama volabat,
 Et neo-conversi confirmabantur ob illud
 Inpræsente fide, multi de Gentibus autem
 Conversi ad Christum, sacrâ Baptismatis
 undâ

Sunt Christo nati: sed vixit postea Petrus
 Sanus, & incolumis, templum Werdense
 quousque

Est consummatum; sospes quinimo (Beatus
 Swibertus postquam migrasset ad æthera)
 vixit.

CAPUT XXV.

BEATVS ANTIISTES SVIBERTVS VA-
 RLOS GENTILES IESV AGGREGAVIT,
 & CœNOBIUM IN WERDA
 plè INSTAVIT.

Cœnobium verò citiùs Plestrude iuvante,
 In Werda cœptum, Primatum divite
 dextrâ

Ocyus absolvit zelosus Episcopus: in quo
 Collegit Christi famulos, (a) & mitibus illos
 Legibus instruxit vitæ monachalis, at ipse
 Discipulique sui mira sub legibus arctis

E 2

Duce-

(a) Ad Werdense Monasterium multi confluent.

Ducebant vitam , qui quamvis tempore
primo

Profecit paulum , nihilumvè docendo pro-
pinquas

Gentes , propterea coeptis non destitit ille
Quin constanter agens multos tam stem-
mate claros

Quam Genere obscuros ad Christum duxit,
eisque

Abstersit sordes sacrâ Baptismatis undâ ,
Ac sanctè rexit : verum quia sprevit honores
Mundanos, solum coelestia præmia sperans,
Tantis virtutum donis ditatus ab Alto
Ipse fuit, gratusque Deo , ceu splendida
gemma

In Clero fulsit : nam cæcis undique septus
Gentibus, est operatus opus sublime sub
ipsis

Auxiliante Deo , qui miris sæpe probavit
Sancti Pontificis documenta piissima signis.
Cum porrò Werdæ coelestis regula vitæ
Quotidie multum succrederet; accidit anno
Post (a) septingentos decimo , quartoque
salutis

Pipinum sancti Lamberti præsulis urbe
Tungrensi cædem graviore dolore ferentem
Ægrotare nimis. Præsul venerabilis ergo
A

(a) Anno 714.

A Duce per Proceres fuit accersitus in au-
lam (a)

Ad se visendum, verum comitante Beato
Cum Theodorico (b) Willeico visit in arce
Urbis Agripinæ Plectrudem tutius illâ
Consilium poscens; quem Princeps illa de-
center

Excepit, fovitque piè, sed porrò retento
Secum (c) Willeico (devotus presbiter au-
tem

Hic Willeicus erat) causâ pietatis in arce
Sanctum Swibertum perquam devota Du-
cissâ

Prælatosque alios (Princeps Agilolphus eo-
rum

Præsul Agripinæ) pro se dimisit ad aulam
Pipini, bellis clari Ducis, atque mariti,
Hortans sollicitè, ne si contigeret illum
Mortalem vitam fato concludere, natas
Legitimè proles Grimoaldum (major is
aulâ

Sub Childeberto) dulcemque deinde Dro-
gonem

(Is Campanorum Princeps) omitteret, atque
Scriberet hæredem foedâ de Pellice natum.

Martellum, quod agens animam damnaret,
avitum

E 3

Foeda-

(a) S. Swibertus ad Pipinum agrotantem accersitur.

(b) Willeico.

(c) Willeico.

Fœdaret nomen, præberet multa deinde
Scandala subjectis populis, aulæque mi-
nistris.

Et quoniam Sanctus Lambertus Episcopus
illum

De minimè licito reprehendit Pellicis usu
Martyrium subiit. Venientes ergo relati
Pontifices ad eum morbo vehemente gra-
vatum

Sunt benè suscepti, qui verbis dulcibus illum
Sunt consolati, confortatique; monentes:
Quod Deus electos ducat per senta viarum,
Ne captas fallace viæ dulcedine, eorum
Quæ sunt in Patria, subeant oblivia mentes
Tandem cum tempus tantum pateretur,
eidem

Adventis causam referunt, cautèque re-
monstrant

Usus Alpaidis perfœdæ Pellicis esse
Illicitos illi. Vix hæc dixere repulsam (a)
Continuò passi: probrosior Alpais autem
Pontifices venisse videns; vult noscere cau-
sam;

Percipiens illam nimio succensâ furore
Aulâ Pontifices citiùs præcepit abire.
Pro Natoque suo precibus vehementibus
orans

Pipi-

(a) Sancti Pontifices arguentes illicitas Pipini nuptias
repelluntur.

Pipinum, totum facilis percepit ab illo
 Quod Pellex petiit. Tandem Pipinus eodem

Emoriens anno præfatum ex asse reliquit
 Hæredem Carolum, successoremque suarum
 Terrarum post se; cernentes talia dicti
 Pontifices, animis tristes rediære, piæque
 Omnia Plectrudi narrant, quæ gesta fuissent
 A Duce Pipino; multis solantur eandem,
 Impensèque monent, forti ut ferat omnia
 mente.

CAPUT XXVI.

Vita sancti WILLEICI Confessoris
 presbyteri sancti Swiberti
 episcopi & Illustria prodigia,
 quæ fecit sanctus in
 Civitate Coloniensi.

Presbyter, & primus Regularis (a) in æde
 novella (b)
 Trajecti sanctus (c) Willeicus perpius omnis
 E 4 Virtu-

(a) Regularis.

(b) Sanctus Willeicus primus Canonicus Trajecti.

(c) Willeicus.

Virtutis cultor, syncerâ mente supernæ
Spe Patriæ mundum contemnens, pectore
puro

Est nifus fervire Deo: nam junctus ab annis
Primis Swiberto, mirâ pietate, piisque
Officiis vitam felicem gnâvus agebat,
Nec quidquam toto mundo curabat, ama-
bat.

Ast à Swiberto sacris instructus abundè
Scripturis, idioma simul perdoctus ab illo
Germanum, Latiumque fuit: nam divite
clarus

Eloquio, mitis, victor fortissimus iræ,
Victor avaritiæ, vani contemptor honoris,
Insignis verò codri solator, & ægri.
Gentiles multos variâ Regione salubri
Convertit sermone. Dein per vota creatus
Præpositus Werdæ (a) cunctis confratribus
omnis

Exemplar virtutis erat, multisque Magister
Verbis, at factis devotæ regula vitæ
Factus, nec solum Werdenfi præbuit æde
Exemplum morum, verùm convertere
cunctas

Gentes ad similem Christi curabat amo-
rem.

Et cujus fuerit meriti de sydere signo
Arbiter internus docuit: nam quando relati
Pon-

(a) Item Præpositus Werdenfis.

Pontifices ægri Pipini Principis aulam
 Visebant, sanctus verò (a) Willeicus in arce
 Plectrudis, votis ejus precibusque retentus
 Hærebat, quidam Gotebaldus nomine Pri-
 mas

Urbis Agrippinæ tam membris omnibus
 æger,

Ut censeretur vitâ jam functus, eique
 A mœrente Domo funebria justa parata,
 Quin aderat locus, quo mox sepilibile
 corpus

Deberet condi, verùm turbata Maria
 Illius Conjux, precibus lacrymisque Du-
 cissam

Interpellando, Sanctus (b) Willeicus ut æ-
 grum

Viseret, obtinuit, quia firmè credidit illa,
 Quod si Præceptore bono perdoctus alu-
 mnus

Optimus, oratum subiens sua tecta, ma-
 nusque

Imponens agro benediceret, ipse resurgat
 Confestim sanus, subit ergo tecta Mariæ

Sanctus (c) Willeicus totâ stipatus ab aula
 Plectrudis quando Missæ jam sacra peregit,
 Conspiciens verò, cunctis mœrentibus,
 illum

Vicinum mœrti, loculum stare ante cubile,
 E s In

(a) Willeicus.

(b) Willeicus.

(c) Willeicus.

In quo deponi deberet herile cadaver,
Sese prosternit, cum multo tempore plo-
rans

Orasset, surgens dixit: dulcissime Jesu
Hic pietatem ostende tuam, virtute po-
tente

Hunc ægrum curans, ut ter venerabile no-
men

Magnificent omnes. Hæc cum dixisset,
eidem

Imponendo manus, ter cum benedixit, &
æger

Continuò surgit lecto, (a) morbiq; ve-
terno

Discussò, sese vestit, mœstumque cubile
Egressus sanus, sancto comitante, parari
Confestim mensam, fieri convivia iussit,
Quod cum (b) Willeico cuperet potumque,
cibumque

Sumere, sed cunctis multum gaudentibus
ipse

Sanctus (c) Willeicus precibus ferventibus
instat

Donec pertractus potiùs, quam voce ro-
gatus

Affedisset eis. Gotebaldus amœnior au-
tem

Juxta

(a) Sanctus Willeicus sanat infirmum.

(b) Willeico.

(c) Willeicus.

Juxta (a) Willeicum residens potabat, e-
debat

Ut conviva unus, grates solvebat, & annis
Post vixit multis. Verùm devota Ducissa
Plectrudis postquam cognovit tale, deinceps

Sanctum (b) Willeicum summo veneratur
amore

Totâ mente Deum laudans, qui talia solus
Signa facit. Sanctus (c) Willeicus præfuit
autem

Cœnobio Werdæ (postquam migrasset ad
astra

Corpore, Swibertus Præsul sanctissimus)
annis

Bis quinis; obiit, septem cum sæcula, &
anni

Viginti septem post Christum Virgine na-
tum

Transissent, mensis cœpisset Martius, hujus
Cum sexto Nonas fuerit defunctus, (d) ad
ejus

Post mortem tumulum miracula plurima
fiunt.

CA-

(a) Willeicum.

(b) VVilleicum.

(c) VVilleicus.

(d) Sanctus VVilleicus obiit 727. 2. Martii.

CAPUT XXVII.

De Morte sancti sVviberti
epi sCopi per pII.

Legatis sanctis demum redeuntibus aulâ
Pipini Divus Swibertus ut audiit illud
Willeici (a) factum, gavisus pectore toto
In Domino. Tandem veniâ Plectrudis ad
urbem

Werdensem rediit, sociis stipatus, ibique
Per trinos vivens Præsul devotius annos
Perfecit munus, miracula multa patrando,
Christum suadendo, simulacra nefanda Deo-
rum

Damnando, Gentes multas Baptismatis
undâ

Progenuit Christo. Numen coeleste Bea-
tum

Swibertum tandem mundo per fata vocavit
Axe coronandum; quare cum sæcula septem
Et deni septemque (a) anni post Virginis
almæ

Fluxissent partum, venerandus Episcopus
omnis

Virtutis plenus, cupiens ex corde supernâ
In

(a) Willeici.

(b) Anno 717.

In patria spectare Deum, cum sacra Petrinæ
In festo Cathedræ celebrasset languor eun-
dem

Mox gravis invadens fecit decumbere lecto.
Ast, morbo crescente magis, cogebat in
unum

Fratres viginti fermè, primoque mone-
bat (a)

Illos ut Christi vestigia sacra sequantur
Gnaviùs, ut pacem servent, strictèque sta-
tuta,

Quæ docuisset eos, sanctè servasset & ipse,
Jugiter observent, demum subjunxit ad-
esse

Mortem vicinam, quod cum fraterna co-
rona

Audisset, coepit subito percussa dolore
Flere, quod ut vidit Præsul venerabilis, in-
quit:

Dilecti Fratres! istum deponite fletum,
Congaudete magis, jam præmia magna
laborum

Percipiam cœlis, precibus defendite vestris
Me decedentem mortali corpore. Post-
quam

Talia dixisset, gaudens suadebat eisdem
Contemptum mundi, regni cœlestis a-
morem.

Utque

(a) Sancti Swiberti ad suos exhortatio.

Utque dein mortis, cuius secretior hora,
Præveniant vigilando, precando, piæque
Justitiâ vitæ, dum talia plura locutus,
Illius iussu!, postquam benedixit eisdem,
Intrarunt tristes templum, tenuitque Bea-
tum

Willeicum (a) secum, cum quo cœlestia
tractans

Mirâ implorabat Jesum pietate. Deinde
Adveniente die mortis, quam præsciit ipse
Angelico monito, rursus collegit in unum
Fratres, Missarumque sibi solemnia fecit
Sacra legi, sumensque dein venerabile
Christi

Corpus, se Præsul sanctâ cruce signat, &
omnes

Adstantes, cessâtque solo vixisse perenne (b)
Victurus cœlis: facies mox clara reluxit (c)
Tanquam glorificata foret, sed *cella fra-
gravit

Ut redolens hortus, miroque replevit o-
dore

Præsentes omnes. Præsul sanctissimus au-
tem

Martius ut cœpit, (d) revolutis nempe Ca-
lendis

In

(a) *Willeicum.*

(b) *Migrat corpore.*

(c) *Vultus Defuncti divinitus resplenduit.*

(d) *i. Martii.*

In feria sexta, vita defunctus, eâdem
 Quâ Christus Jesus pro nobis mortuus, horâ
 Sexaginta novem (a) natus, non amplius
 annos.

CAPUT XXVIII.

De sepVLtVra & Mira-
 CVLIs.

TAndem cum luctu fratrum venerabile
 corpus
 Præfulis infertur templo, medioque locatur,
 Ut celebrarentur funebria sacra sequente
 Luce, locis variis homines venêre dolentes
 Et multum flentes, imprimis Codrus &
 Irus

Frustrari donis, quæ Salvatoris amore
 Largiûs ille dabat poscentibus. Inter eosdem
 Vir fuit adductus quidam Cacodæmone dirè
 Obsessus, qui cum fererrum tetegisset, (b)
 ab hoste

Tartareo liber, populo cernente, rediit
 Devotè Dominum laudans ejusque Beatum
 Servum Swibertum, plebs verò cætera
 vocem

Attol-

(a) Ætatis 69.

(b) Dæmoniaco sacro feetro curatur.

Attollens grates, magno clamore, benigno
Solvebat Jesu, qui tam modò grandia fecit.

Ast anima illius mortis felicis in hora (a)

A Willebrordo mirandâ luce corusca

Lætaque visa fuit, cum mortis nescius ille

Ex Epternaco Bonnam rediisset, ab ipso

Poscens, atque suis ut Werdæ Præsul adesset

Exequiis, corpusque suum sepelirer, ad-

hortans:

Quod cum Discipulis mœrens aliisque mi-
nistris

Narrasset, Werdam navi veloce petivit:

Affuit & felix Plestrudis filia Sancti

Spiritualis eis, circumstipata quibusdam

Prælati, laudans Numen cœleste Beati

Præfulis in meritis, & cum devota Ducissa

Ac Willebrordus, reliquis cum Fratribus,

ortâ

Luce novâ, ut moris, canerent funebria

sacra,

Adducunt Juvenem, sicut præsentibus illic

Certò constabat, tonitru, nimiumque cor-

rusco

Fulgure cæcatum, qui jam pro funere cœ-

ptum

Mœroris cantum turbans clamando, pièque

Interpellando sanctum pro lumine, tacto

Sarcophago subitò, populo spectante, recepit

Amis-

(a) Anima S. Switherti apparet B. Willebrordo.

Amiffum vifum, (a) temploque reſectus
abivit.

Post illum ſacras quidam furioſus ad ædes
Adductus, qui cum perquam devota feretro
Oſcula fixiſſet, ſanatus protinus. (b) Ingens
Mox oriatur clamor, laus, & præconia magni
Numinis, inceptus cantus dimittitur. Omnes
Laudabant Dominum, qui tam miranda
patrare

Swiberti meritis fuerat dignatus in illo.

Ergò die ſolis feſtæque piæque peractis
Coenobio Exequiis digno ſepelitur honore
Inter continua laudes, hymnosque canoros
Per Willebrordum, quem iuvit præbyter
eius

Willeicus, (c) Fratres alii, præſensque Duciffa.

CAPUT XXIX.

LVra MiraCVLa à DIVO poſt
fata patrata.

CUM Willebrordus funebria ſacra Beato
Feciſſet, Fratrum precibus permotus in
æde
F

Wer-

(a) Cæcus viſum recipit.

(b) Et furioſus ſanſatur.

(c) Willeicus.

Werdenſi manſit Præful ter quinque diebus
Cum Marcellino, qui ſigna ſequentia vidit
(Tempore quindenæ quoniam ſunt facta)

fuiſque

Inſeruit ſcriptis: quare fas credere, charum
Eſſe Deo cœlis, quem tanto lumine terris
Elucere facit; nam cum Swibertus obiſſet,
Ad tumulum curare ſuum (a) non deſtitit

ægros,

Qui vivens miſeris ſemper ſuccurrit, & æ-
gris:

Nam feriâ ſexta Swiberti fata ſequentē,
Vir de paganis, Hathagerus dictus, ab urbe
(Quæ compellatur nobis Cœſfeldia) proſiſus
Ignarus fidei Pæſi (b) vehemente gravatus,
Quem quoque crudelis cruciabat calculus,

ejus

Mota dolore domus gravius triſtatur, &
ecce

Chriſtiadum quidam Werdæ Confinibus
ortus

Advenit Henricus dictus, qui maxima cer-
nens

Tædia, condoluit miſero, nam ſanguine
junctus

Infirmo fuerat; cognoscens advena cunctas
Nil Medici curas, cunctasque juvare medelas
Cœlitus

(a) *Multa miracula ad Sancti Swiberti monumentum.*

(b) *Paralyſi.*

Coelitus instinctus dixit: Cognate salubre
 Audi consilium, nam non diffido, salutem
 Te percepturum, si totâ mente rejectis
 Idolis, quæ se nequeunt aliumve juvare,
 In Jesum Christum fixum crucis arbore
 credas,

Teque vehi facias Werdam, fidensque Beati
 Swiberti tumulum visas, mihi crede, redibis,
 Morbo depulso, sanus, nam signa Beatus
 Multa Dei bonitate facit, quæ nulla priora
 Tempora viderunt; Postquam fuit illa lo-
 cutus,

Pagani quidam captum fore mente putantes
 Consilium risere, alii de gente negarunt
 Defunctum vivo vires dare posse priores:
 Et sic Christocolæ monitum sprevere, sed
 usus

Consilio meliore fuit, crescente dolore,
 Ager, totus enim compunctus corde spon-
 dit,

Si sanaretur Werdæ, se credere velle
 In Christum; quare digno cum munere,
 carro

Impositum Werdam ducunt, uxore sequente
 Cum Notis aliquot, pariter comitatus ad
 urbem

Henricus, multumque fide, firmavit euntes,
 Hucque die Martis veniunt; Hathagerus
 anhelans

Mox sanus fieri, Sancti persæpe petivit
Ad tumulum duci, quò cum perductus,
ibidem

Procumbens Numen supplex oravit, ut ipsi
Swiberti meritis amissas reddere vires
Dignetur, quare cum totâ mente rogasset
Sanctum Swibertum cunctis adstantibus,
inter

Orandum, subitò cum membra soluta sopore
Conspexit; quod quis (sicut post dicere
suevit)

Præfuis ornatu splendens accesserit ipsum
Ter cruce, quam dextrâ Præful conspectu
habebat,

Signans omninò morbo sanaverit ægrum (a)
Mox expergiscens sanus surrexit, ovansque
Pro tanta bonitate Deo, Sanctoque decentes
Persolvit grates, & quænam fecerit erga
Se præful læto cunctis adstantibus ore
Narravit gaudens; Cunctis plaudentibus
autem

A Willibrordo venerando Præfule doctus,
Henrici monitis cum se comitantibus ipse
Baptismum sacrum juxta promissa recepit,
Catholicamque fidem, dictusque Hathage-
rus in illo

Swibertus. Cujus cum latè fama volaret,
Multi

(a) Paralyticum curat.

Multi quotidi e Sancti visere sepulchrum,
 Multaque coeperunt plures sibi dona, suis-
 que.

CAPUT XXX.

DIVVS septem Cæcos sVfat
 sanat.

SUfatum quidam, Swederus nomine, (a)
 Werdæ

Progenitus, Juvenis veniens divertit ad ædes
 Pagani nequam, prandentes invenit illis

Septem è Westphalia, nullius frugis, eisdem

Se jungit Juvenis: fit de virtute Deorum

Sub mensa sermo, pariter fit mentio Christi,

Quod Deus infirmus, contra Swederus
 amicis

Narravit verbis, quot Christus signa patrasset

Sancti Swiberti meritis, Werdæque patraret

Quotidiè verum potu discorde calentes

Perversi focii, postquam sermone notârunt,

Quod Christum coleret, furiis immanibus acti

Swederum capiunt, & ei post verbera multa

Præscindunt linguam, (b) cum spe se talibus

ingens

F 3

Ob-

(a) Anno 718.

(b) Swederus male mulctatur ab Ethnicis.

Obsequium præstare Diis, dein prandia læti
Continuant, postquam jactassent plurima
probra

In Christum, Sanctumque Dei: sed luce sce-
lesti (a)

Orbati subitò, versa est substantia panis
In durum lapidem, juvenis Swederus ut hostis
Contemptorque Deum, manibus crudeli-
bus extra

Hospitium tractus, proprioque cruore vo-
lutus

Immemor offensæ fraterno corde rogavit
Sanctum Swibertum dicens: Sanctissime
Præsul

Si tantum valeas, ut nobis dicitur, axe,
Tale patra signum, solitâ bonitate, malorum
Mentibus, ut crimen pœnis atrocibus orci
Dignum cognoscant, durissima corda li-
quescant.

Paganique statim compuncti corde, dolere
Cœperunt (b) (etenim tetigit mox dextera
vindex

Christi blasphemus) Sanctumque in vota
vocarunt

Swibertum mœstè clamantes, atq; petentes,
Ut Juvenem cœsum, proprioque cruore ja-
centem

Ocyus

(a) *Ethnici cœci sunt.*

(b) *Respiciunt & Sancti Swiberti opem implorant.*

Ocyus inducant, ut tanti criminis orent
 A læso veniam, sed nemo præstitit illud,
 Nam cuncti fugêre domo terrore repleti;
 Ast blasphemator princeps nequissimus
 hospes

Corporis, & mentis miserâ caligine tactus
 Vesanus totus, grandique dolore fatiscens
 Blasphemare deos, cunctis maledicere cœpit:
 Quod cum cœcorum mœsto clamore per
 urbem

Intonuit, dictas quisquis concurret ad ædes,
 Qui tam mirandum simul ac miserabile
 fatum

Spectantes ideò varias habuêre loquelas.
 E cœno tandem Swederum mane trahentes
 Hospitis affines deportavêre misellos
 Ad socios, quem cum compuncti cordibus
 esse

Præstò sentirent, permœstâ voce rogabant
 Delicti veniam, relevans pro viribus ipsos
 Contritos, veniam miseris donavit, eosque
 Hortatus signis, scriptis, & nutibus, omnes
 Ut confictorum simulacra nefanda Deorum
 Conculcent, secumque meent invisere
 Werdz

Sancti Swiberti tumulum, spondetque pri-
 orem

Se percepturos visum mediante Beato.
 Cum coram loculo starent, in corde rogabat
 F 4 Sanctum

Sanctum Pontificem (nam reddere verba
nequibat)

Intra sedicens: (a) Præful sanctissime multos
Juvisti, nostique dein me cuncta tulisse
Pro Christo, quare te supplex invoco, cælo
Si gratus fueris, ne me juvisse moreris.
Vix hæc devotâ Swederus mente precatus;
En astat Sanctus Swibertus pixida portans
Unguentis plenam dicens: me, care, vocasti,
Sum præsto; Juvenique ungens os pixide
dixit:

Qui muti tetigit linguam Salvator, eidem
Præcipiens: Epheta. Tibi det Swedere lo-
quelam,

In cujus Sancto dico tibi nomine fare.
Qui gratus magnâ (b) benedixit voce To-
nantem

Swibertumque statim. Cæci dum verba
loquentis

Percipiunt juvenis, cum spe majore Beati
Swiberti, nostrique Dei petière juvamen,
Et visum referunt, notis adstantibus, omnes,
Apponunt tumulo panes, ternisque diebus
Hærentes Verdæ fidei præcepta docentur
Et baptizantur, post ad sua tecta reversi
Sufatum, Gentes multas fecêre fideles
Insoliti exemplo signi, Christoque gregârunt.

CAPUT

(a) Invocatur Sanctus Swibertus.

(b) Mutus loquitur.

CAPUT XXXI.

De M^o anno q^uat^uor per ICV-
Losâ anglnâ Laborantes
fanat.

HOcce laborantes anglnâ quatuor anno
Dignis cum donis diverso tempore
sancti
Ad tumulum veniunt Werdam, sanique re-
cedunt
In patriam, Domino laudes, gratesque ca-
nentes.

CAPUT XXXII.

BeatI MerItIs HILDEgerVs antIstes
CoLonIensIs fanatVr.

Post Hildegerus supremus Episcopus urbis,
Agrippinatis, Pipini tempore Regis
Francorum, Carolo Martello Principe nati,
Quando die quâdam Præsul comitatus eun-
dem
Regem Pipinum iustissima bella moventem
Saxonæ populis totus circumdatus armis
In rupem quandam præceps ruit ipse caballo:
F s Effra

Effractis scapulis, colliso vertice, & armis
 Deportabatur miser in tentoria; nocte
 Apparens visu Sanctus Swibertus, eidem
 Præcepit visisse suum Werdense sepulchrum,
 Sic fore sanandum. Visu felice repente
 Expergefactus Præsul mandavit, ut ipsum
 Perducant Werdam, quam cum venisset ad
 urbem

Invocat (c) insolitâ Sanctum pietate, sta-
 timque

Ad laudem Jesu Christi sanatus ibidem.

(*) *Hildegardus invocans Sanctum Swibertum*

Hucusque

DIVVs MarCeLLInVs.

SUP-

SUPPLEMENTUM

Sive

ContIn Vatio hIstorlæ, &

DesCruptio IstorVM*

QVæ Contlgere In Ipsa soLemnis
cLeVationis Die *

et Canonizatione VVerDæ à
papa, præsentè franCorVM
rege *

Assistente In finItâ propè plebIs
MVLtItVDIne peraCta *

HæC antè à beato LVDgero
præsVLe MonasterIensI anno-
tata sVnt. *

DesIDerante ea RIXfrIDO ponti-
fICE traleCtensI *

In VersVs Verò transLata ab
eodEM CLiente. *

PARS II.

Continuatio Historiæ

CAPUT I.

generosVs pIpInVs VVerDæ Ca-
strVM eXstrVIt : & ope beati
sVVIbertI paganas phaLanges
sIne pVgna sVperat.

Pipinus Caroli Martelli filius, aula (a)
Francorum Major, proximiorque Throno,
Cum debellaret ferro felice rebelles
Terras Saxonie, Westphaliaque lares:
Signorum Princeps motus rumore (Beatus
Praesul Smibertus plurima signa facit)
Werdenſi citius castrum construxit in urbe, (b)
Hac quoniam Corpus Pontificale jacet,
Ut possit Sancti securius arce tueri
Corpus, & Ecclesiam, Cœnobiique Patres.
Perfecto Castro Princeps generosus adortus (c)
Fortes Saxonie, Westphaliaque Duces,
Quos etiam stravit pugnâ felice reduxque
Perpingues pradas, exuviasq; tulit.
Agripinatem post Dux properabat ad urbem,
Querens cum lassis otia parva viris.

Porro

(a) Anno 748.

(b) Anno 749.

(c) Pipinus oppugnat Saxones.

Porro Christiadam quod Gens dominetur eisdem
 Pagani populi corde dolente ferunt:
 Quare succensi furis ultricibus arma
 Ocyus instaurant, & nova bella parant;
 Per furtivarum Compendia nova viarum
 Nostros praveniunt, insidiasque struunt,
 Ut propè Werdensem, turbis hostilibus, urbem
 Nostros invadant, excutiantque jugum.
 Hoc ubi per missos Princeps fortissimus audit
 Exploratores, horruit ipse parùm;
 Tum propter lassos, tum propter vulnera passos,
 Tum propter casos: Spes fuit una Deus;
 Præterea Sancti Swiberti signa recordans
 Descendit supplex Vir generosus equo,
 Et Sanctum terrâ prostratus poplite flexo
 Invocat ardentem, subsidiumque petit;
 Quin vovit Werda se visere velle sepulchrum
 Cum dignis donis præcipuisque viris,
 Hoc si Marte, suis meritis precibusque, triumphum
 Impetret adversus perfida castra sibi.
 Hac cum fecisset Pipinus vota, repente
 Visa super nostros lux radiosa fuit,
 Quæ fermè cunctas orbasset lumine Gentes,
 Invasitque ingens perfida corda pavor.
 Ad quæ percussa Gentes vehemente timore
 Numinis ultricem pertinuère manum, (a)
 Pipinoque duos Satrapas misère petentes,
 Ut pacem, posito Marte, novare velit:

Et

(a) Victoria divinitus concessa,

Et se subdentes animo constante recensent
 Quidnam vidissent, & cicurasset eos.
 Cum verò Princeps audisset tale, fatetur
 Id meritis Sancti Prasulis esse datum.
 Quapropter latus terrâ prostratus adorat.
 Supplex cum tota nobilitate Deum.
 Obsidibus pacis paganâ à Gente receptis,
 In Werdam pergît solvere vota Polo. (a)
 Quo pedibus nudis cinctus primoribus iuit
 Et visens tumultum regia dona dedit,
 Elegitque sibi mira pietate Patronum
 Swibertum, cuius pace potitus ope.

CAPUT II.

ILLVstrIs aC pIVs prInCeps HV-
 naLDVs, & aLII pLVres ab angl-
 na, & perICVLo Vitæ à DIVO
 sVViberto LiberantVr.

IN solium verò (b) postquam successit avitum
 Pipinus Princeps, cunctaque regna Patrie,
 Werdensi Castro Comitem prefecit ab Angiers
 (Hunnaldus dictus) qui tueatur idem,
 Christiadamque plagas generosis protegat armis,
 Ne pagana cohors impete vastet eas.

Accidit

(a) Pipinus religiosè votum solvit. (b) Anno 755

Accidit, ut dictus multo cum milite Werda
 Angina morbo corripere Herus:
 Cum de quorundam, praesertim Principis, actum
 Censerent vitâ, deficeretque propè,
 Et modò Chriftricolum luctus resonaret ubique
 Ob tanti funus prodigiale Ducis;
 Dux in Swibertum totam spem fixit. ab ipso
 Plurima jam dudum signa patrata sciens;
 Præterea vovit, multis adstantibus, ipsum
 Visere, & ipsius se dare servitio,
 Si meritis precibusque suis se liberet, Ecce
 Convaluit (a) Princeps post pia vota statim:
 Cumque suis votum gaudens implevit, eique
 Servivit summâ religionè dein.

Hoc ubi peste pari pressi novère Ministri
 More sui faciunt hi quoque vota Ducis. (b)
 Et nudis pedibus sanati præstita vota
 Complentes laudant pro bonitate Deum,
 In magno servo Swiberto Præsule tantis
 Prodigis quoniam mirificavit Eum.
 Sed magno Sanctus post hec est cultus honore
 A cunctis, & plebs plurima visit eum
 Hoc circa tempus Princeps Hunaldus ab Angiers
 Dispositis cunctis pro ratione Statûs
 Werdâ Pipinum Regem visurus abiit,
 Et narravit ei cuncta patrata piè:

Rex

(a) Hunaldus à Beato Swiberto ab angina liberatur.

(b) Plures itidem alii liberantur.

Rex his auditis, gavisus pectore toto
 Laudavit tantâ pro bonitate Deum,
 Quam per Swiberti meritum monstraverat agro
 Hunaldo Comiti, Militiaque sua.
 In Sanctum verò posthac plus fedit, Eamque (a)
 Quotidie certis Rex coluit precibus.

CAPUT III.

De prima elevatione pretiosissimi
 Corporis beati præsulis.

SEcula cum septem, medium, lustrumq³ Beati
 Virginis à partu connumeraret homo:
 Sævus Aistulphus rabidis perterruit armis
 Ecclesiam totam, Christicolasque furens;
 Quin à Romanâ digressus Stephanus urbe
 (Tertius hoc dictus nomine Papa) fuit (b)
 Pipinumque adiit, per quem susceptus in Aulam
 Et summo semper cultus honore fuit:
 Cum porro Regi multis narrasset acerbam
 Ecclesie cladem, luctificamque statum,
 Exposuit Papa Rex, inter cetera, vitam
 Sancti Swiberti, factaque signa petens: Ut

(a) Pipinus Rex S. Swibertum quotidie certis precibus honorat.

(b) Anno 755. Stephanus Papa venit ad Pipinum Regem.

Ut Sanctis adscribat Eum, mox Stephanus ager
 Urbe Parisiaca Præsulis ade jacens,
 (Ejus Præsul erat sanctus Dionysius urbis)
 Pipini voluit pacificare preces.
 Ergo Moguntini, nec non Trevirensis ovilis
 Præsulibus mandat Papa subager opus:
 Agrippinati primò (nam mortuus ejus
 Sanctus Swibertus sub ditione fuit)
 Hoc injunxit opus: nolo transire Viseri (a)
 Pontificem, missus cum tribus ipse fuit;
 Ut cunctos Sancti Swiberti gnavius actus,
 Virtutes ejus signaque facta notent.
 Ast hos Pontifices hostilia Castra morantur,
 Castraque Christiadum prepedière viam;
 Hinc non adscriptus Divis fuit usque redirent
 Italià quoniam Mars dirimebat opus;
 Res dilata proin. Venerabilis attamen urbis
 Præsul Agrippina munus adire parat,
 Nam Werdam petiit, Clero comitante, priusquam
 Pro Christo casus Saxonis ense fuit;
 Ut Papa jussu terrà venerabile Corpus
 Præsulis effodiens mane sequente levet;
 Ergò sequente die, postquam solemnia Missa
 Sacra peregisset, nobile pignus adit;
 Et cum deposità terrà patefactà fuisset
 Arca, fragrans omnes exhilaravit odor;
 Ast Præsul summo venerabile corpus honore
 Elevat è tumulo, quo fuit ante situm

G

Inquit

(a) Visetum olim nunc Leodium.

Inque aliam factam multo pretiosius arcam
 Presulis indutum veste locavit idem.
 Adfuit his ubius, Robertus nomine, surdus (a)
 Et mutus; sensu sanus utroque redit;
 Oscula cum sacris manibus devota dedisset;
 Factaque sunt illa gaudia magna die.
 Interea cunctus Presul venerabile corpus
 Condidit in Crypta, barbara Castra timens.
 Insuper instituit populis Werdensibus illa
 Ut sit perpetuo tempore festa dies
 Post qua visabant multa pietate propinqui
 Christicole Sanctum, donaque larga dabant;
 Atque vocabatur Swibertus ubique Patronus
 Angina, ac multo convaluere malo.

CAPUT IV.

VIOLentVs saXo sæVIIt, EC-
 CLESIA DIVI sVVIbertI aCCen-
 sa ConFLagrat, & VVerDa
 VastatVr.

GALlica cum Carolus Martellus regna gubernans
 Strasset Saxonie, Westphaliaque Ducis,
 Hispanos etiam statuit fortissimus Heros
 Sub vera fidei cogere Marte jugum. Sed

(a) Mutus & surdus curatur. (b) Anno 778.

Sed sevens Saxo furiis Cacodamonis actus
 A Sarrapis monitus bella repressa novat;
 Ut primum Carolus totis cum viribus oras
 Hispanas subiit perdomiturus eas;
 Censebant etenim speratum tempus adesse,
 Quo tuto ulcisci damna priora queant;
 Quare Christiadum turmis ingentibus oras
 Intrantes (a) vastant obvia quaque face;
 Ad Rhenum venere adeo; Tam sevit ira
 Militis, ut nullis parceret Ecclesiis;
 Nec sexus potuit furias placare nec atas,
 Quod ferro nequirit, perdidit igne furor.
 Ast ingens anno vindicta secuta sequenti,
 Quo gladio ad ruptam Gens revocata fidem.
 Cum sic turba ferox fureret perrexit ad urbem
 Werdam, qua diri meta furoris erat;
 Hanc bacchans hostis, magno livore, feroce (b)
 Vastavit ferro, funereaque face,
 Unà Swiberti, tali durante furore
 Exustum templum, Coenobiumque fuit,
 Presbyteri verò ferro cecidere, fugave
 Dispersi, gladii civis in ore ruit,
 Exusti sacri pagano à milite libri,
 Estq, in desertum Werda redacta fere;
 Depositum subtus terram venerabile corpus,
 Quod, quamvis cuperent, non reperere tamen,

G 2

Et

(a) Saxones De populantur fines Christianorum.

(b) Werda à Saxonibus destruitur.

Et licet à Satrapis essent terrore coacti
 Contra Christicolos tanta patrare mala,
 Attamen oderunt Sanctum, quia prestitit ante
 Palmam Francigenis, hostis amarus eis.

CAPUT V.

HORRENDO cXItV fInIt, qVI teM-
 pLo beati sVVibertI Ignes prior
 sVbleCIt, atqVe cXVfIt.

HAs inter furias quidam sceleratus, Ogellus
 Osterbach dictus, qui Paderanus erat,
 Prae sociis aliis Werdensi in strage patravit,
 Pessimus hic fungus non numeranda mala
 Is cupiens Sancti templum succendere primus
 Fecit in Ecclesia tecta flagranda facem.
 Ast ignis subito persape repulsus ab ade
 Exinctusque fuit nil nociturus ei,
 Nam meritis Sancti posuit vim subditus ignis,
 Sed non proposito destitit ille suo,
 Hac licet aspiceret, tandem succendit eandem
 Permittente Deo, sicque recessit ovans;
 Post quæ, cum pratis Werda requiesceret hostis
 Paganus, spoliis exuviisque fruens;
 Werdensi prato prandentes dictus Ogellus
 Accessit socios, exposuitque jocans,

Qui

Quⁱ Protectoris Francorum accenderit adem,
 (Nam sic Swibertum lingua scelesti vocat)
 Quamvis non potuisset eam succendere primo:
 At sequitur vindex pœna repente scelus,
 Nam cum Complicibus ridens recitaret Ogellus
 Blasphemansque Deum dicta parrata mala,
 Retrorsum cecidit, (a) sociis spectantibus, atque
 Confracto collo crimina tanta luit:
 Illud spectantes alii, genuère dolentes.
 Quidam, & vindictam demeruère Dei.

CAPUT VI.

NotheLInVs saXonlæ satrapa DI-
 VInItVs CæCitate perCVItVr,
 seD InterCesslone sanCtI
 sVVibertI, CVratVr.

NEc satis hoc, coram pagano clariùs hoste
 Swibertum voluit magnificare Deus,
 Nam cum tres horas velamine tectus Ogellus
 Post fractum guttur decubisset humi,
 Ac hortaretur per signum miles ubique,
 Ut statione novâ Castra priora locet,
 Cognati venère statim, scelerisque sodales,
 Ut monstrum tollant exequiale loco,

G 3

Ac

(a) Dei contra sacrilegum vindicta.

*Ac funus tumulent ad Cœmeteria Sancti
 Swiberti, at nullis hoc potuère modis;
 Nam quoties tentant illi fodisse sepulchrum (a)
 In foveam recidit terra remota statim:
 Omnes mirantur, cœptis nihilominus instant,
 Sed frustra, foveam terra relapsa replet;
 Cessarunt ergò, nimioq; stupore repleti
 Dicebant: Sacrum non meret ille locum,
 Hujus præsertim templi, quia mortuus illud
 Antè profanasset contemnerante face;
 Cum sic attoniti redeunt ad triste cadaver,
 Amoto velo, tam reperère nigrum,
 Ut facies terreret eos, ab eoque relicto
 Auffugerent dubii, corpore quid facerent:
 Ast cum migrandum pratis Werdensibus, ecce
 Hæc transit Saxo de regione nova, (b)
 Is tollit monstrum, Rhenoque immergit, ut esca
 Sit pisci: periit sic malus ille malè
 Cum demum Satrapæ mandarent castra movere
 E pratis illis, & repedare domum,
 (Præcipui verò Satrapæ Nothelinus, & Occo)
 Dicitur à sociis, complicibusque nefas
 Quod perdilectus socius, generosus Ogellus,
 Qui prior accendit tecta sacrata face,
 Expertus rigidam vindictam Numinis, atque
 Iram Swiberti, qui tegit huncce locum,
Nempe*

(a) Terra sacrilego negat sepulchrum.

(b) En cœlestem ultionem.

Nempe quod in plana fregisset guttura terra,
 Sacrilegum factum dum recitaret ovans:
 Mox bini Satrapa vehemente furore repleti
 Dicebant: casu contigit ille dolor,
 Non ex vindicta Swiberti, quippe misellus
 Præsul Swibertus damnificare nequit,
 Qui minùs Ecclesiam potuit Werdamque tueri;
 Hac ubi fudissent impia dicta duo,
 Et se junxissent sese, Nothelinus ademptas
 Christicolis palmas ore tumente refert;
 At coram cunctis subito cæcatur, (a) & ipsa
 Tormentum gravius morte protervus habet,
 Donec desleret compuncto corde reatum;
 Cum sic continuo cresceret ille dolor,
 Cæcus consilio probiorum, poplite flexo,
 Vovit sincera Relligione Deo,
 Sancti Swiberti se visere velle sepulchrum,
 Ecclesiamque suis edificare bonis,
 Dummodo perciperet visum, viresque priores
 Illius meritis à misere Deo:
 Cum coram cunctis votum fecisset, (b) acerbus
 Cessavit subito cor laniare dolor,
 Amissus visus rediit, surgensque benignum
 Laudavit sanus, voce gemente, Deum,
 Et cunctis dixit, qui sit sanatus ab Altro.
 Post Werda solvit præstita vota Deo.

G 4

CAPUT

(a) Nothelinus percucitur cæcitate & dirissimè torquetur.

(b) Voto facto reconvalescit.

CAPUT VII.

Alter satrapa, notheLInI soCIVS
 oCCo VoCatVs, parI pLaga
 perCVtItVr, & MerItIs beaT
 sVVibertI ab ea qVoqVe
 restItVItVr.

*Alter Dux Occo spoliis ditatus opimis
 Dum vernis cinctus, divite vectus equo,
 A VVerda remearet ovans, sed nescius acris
 Alterius pœne, quam dedit ipse Deo,
 Inque via sevas jaçtaret Saxonis iras
 Contra Christicolas, Christiadumque plagas,
 Quamque ulti strages, Carolus quas intulit illis
 Cum perturbassent cuncta, profana, sacra,
 Præsertim sacras Swiberti Præsulis ades,
 Quî succendissent depopulante face;
 Mox coram cunctis tumidus multatus ab Alto
 Auditu caruit, factaque lingua silens,
 Qui quoque compunctus vehemente dolore loquelant
 Blasphemam flevit, sacrilegumpue scelus,
 Sperabatque suis sensus evincere donis,
 Sed nil profecit, promernitque nihil,
 Percipiens vero cœlestem qualiter alter
 Swiberti meritis obtinisset opem,*

In Verda pariter vovit se velle Beatum (a)
 Visere Swibertum, servitioque dare,
 Si Sancti pariter posset reparare priorem
 Auditum meritis, & prout antè, loqui;
 Hora, per cœli medicum, sanatus eadem
 Dispositis rebus, dispositaque domo,
 Ecclesiam Sancti Werda devotus adivit
 Vernarum longo concomitante grege,
 Et factum votum iusta pietate peregit:
 Præterea spernens, hinc remeare domum;
 Sumptibus ipse suis templum reparavit adustum.
 Sed devotorum divite fultus ope,
 Officiumque suum deponens, tempore vite
 Sancto, Swiberto, servivit, atque Deo.

CAPUT VIII.

saXo aLIqVIs LethaLIter saV-
 ClatVr, qVI MerItIs, aC In-
 VoCatIone sanCtI sVVlbertI
 CVratVr.

Cum Rex Francorum Carolus prosterneret armis
 Fortia Saxonia, Westphaliaque loca, (b)
 G 5 Ac

(a) Occo. etiam dat sacrilegii pœnas, sed voto facto, similiter liberatur.

(b) Anno 783.

Ac in Westphalia firmam venisset ad arcem
 Conditam Dromi, & perdomuisset eam,
 Illustri Nato Carolo commisit eandem,
 Saxonie visens interiora loca:

At vix Rex abiit, cogunt ingentia castra
 Westphalia Gentes, pectoribusque feris
 Occurrunt Carolo, pulsuri fortiter illum
 Cum cunctis Francis è Regione sua,

Aut experturi creperi discrimina belli;

Fit pugna signum, conseriturque manus,

Ast Caroli Magni Natus, fortissimus Hector
 Hos juxta Dromi clade potente domat,

Innumeros cedit: quos inter Westphalus, isque
 Christicola, à Satrapa iussus ut arma ferat!

Eldack, dum paganus erat; post Bruno vocatus,
 Vir perquam fortis viribus, are potens;

Hic postquam vidit, secumque revolvit, Ogellum

E Regione sua tam periisse malè,

Et binos Satrapas casos à Numine, sancti
 Swiberti rursus convaluisse prece

Swibertam multo veneratur honore deinceps

Deflens commissum Præsulis urbe scelus,

Quotidieque pie Pater unum dixit Aveque
 Sancto Swiberto corde gemente petens,

Ut sibi dignetur succurrere mortis in hora,

Atque suis precibus conciliare Deo,

Hic igitur Bruno cum staret in ordine primo

Pugnans opprimitur totus ab hostis equis,

Mox

Adox hastâ petitur, quâ fixâ pectore præcep
 Corruit in terram, conteriturque pede,
 Cum propè deficeret, tempusque instaret agonis
 Sanctum Swibertum supplice voce rogat,
 Ne modò tardaret miserum iuvisse clientem
 Atque Deum precibus delinisse suis:
 Præterea vovit, quod, si discrimina vita
 Effugeret, Werda visere vellet eum,
 Ac spreto saclo totius tempore vite
 Illius sacro se dare servitio;
 Extra se rapitur post hac solemnia vota,
 Et Swibertus adest luce frequente micans, (a)
 Ex sanguemque pedo tangens hac addidit: ecce
 Mi Bruno gaude, non moriêre modò,
 Quippe meis precibus te certâ è morte redemi,
 A me tu quoniam Bruno precatus opem,
 Verùm perge meum sanatus adire sepulchrum,
 Ut promissisti dignaque dona lita,
 Quod si non facias eternâ morte peribis:
 Post cruce signavit, desperiitque nitor.
 Hac autem, bello finito, facta fuerunt
 Dilapsis aliis præcociore fugâ.
 Cerventes supra cesorum corpora lumen
 Victores, quidam (qui timuêre Deum)
 Ad cadis venêre locum, si fortè jaceret
 Sanctus jam casus, vel moriturus eò,
 Cujus luce Deus meritum monstraret eisdem,
 Hinc ut eum tollant, nobiliusque locent;

Aß

(a) S. Swibertus apparet Brunoni graviter vulnerato.

Ast inter socios occisos, tempore longo,
 Exsanguis Bruno cum jacuisset humi,
 Swiberti meritis paulum se tollit in altum,
 Et sibi conspiciens appropere viros,
 Hostes esse suos Bruno censebat amicos
 Qui corpus vellent inde levare suum.
 Hinc ab eis cæpit lacrymosa voce rogare,
 Ut miserescat eos, auxiliumque ferant;
 Francigena verò spectantes vulnere, & hasta
 Immanem plagam, vivere posse stupent
 Qui postquam narrasset eis, quæ facta fuissent,
 Quomodo compulsus perfida castra sequi,
 Quomodo Swibertus virum servasset, ab illo
 Quomodo jam moriens obtinuisset opem;
 Hæc cum dixisset, Victores lucis ab ipsis
 Conspectæ memores inde tulere virum,
 Solvunt arma statim miseri conspersa cruore
 Hoc intendentes, ut medeantur ei:
 Excelso quodam ponebant insuper illum
 (Postquam terfissent vulnere cruda) locol.
 Ad laudem Sancti, quem jam pars magna colebat
 Francorum, ut Sancti plus celebretur honor,
 Et videant omnes, illum discrimina vite
 Non nisi Swiberti vincere posse prece.
 Ast in Saxonica positus Regione Stromingi
 Rex Carolus Magnus, cum didicisset idem,
 Et quod sit summo Genitor veneratus honore
 Sanctum Swibertum, cujus oravit ope,

Hostes

Hostes VVerdensem quando devicit ad urbem,
 Sancti Swiberti belligerante prece,
 Ad sua Brunonem jussit citò castra venire,
 Si posset fieri corporis absque metu.
 In Regis postquam perductus Castra fuisset,
 Et Rex vidisset vulnera cuncta stupens,
 Insuper audisset Swibertus qualiter illi
 Apparens superam suppeditasset opem,
 A vinclis laxavit eum, juriq;e priori
 Clementer reddens jussit abire domum
 Rexq;e dein Sanctum miro veneratus honore;
 Et cum presfisset colla superba jugo,
 Mox superis gratus, rursus collegit in unum
 Dispersos Fratres, perfugiumque dedit,
 Ecclesiam variis donis illustribus auxit,
 Quod fuit ablatum reddidit ipse statim,
 Cœnobiq;e dedit regali pradia fisco.
 Tandem convaluit corpore Bruno suo,
 Ac VVerda vixit juxta promissa sepulchrum
 Sancti Swiberti, debita dona ferens:
 Et servavit ibi totius tempore vita
 Christo, & Swiberto Relligione sacra.
 Cum verò tanti rumor vulgarus ubiq;e
 Miracli, Sancti conduplicatus honor,
 Swibertumq;e dein multa statuere Patronum
 Gentes Saxonie, VWestphaliæq;e sibi.

CAPUT IX.

beatVS sVVIbertVS foLennIter
 à sanCto Leone tertio papa præ
 sente rege CaroLo, atqVe tVr
 bâ propè InfnItâ In Vrbe VVer
 DensI sanCtIs ConfessorIbVS
 aDsCrIbtVr.

*P*ostquam de vivis Adriannus Papa migrasset
 Unanimes eligitur pectore Papa Leo,
 Octavo seculo, (a) si demas quatuor annos,
 Qui Pastor verè sedulus orbis erat;
 Cum tres Ecclesiam sanctè rexisset in annos,
 Contendens mores purificare Gregis,
 Impatiens zeli pravus Romanus eundem
 In festo Marci, sub (b) prece, fraude capitis
 Et sancto Patri, furiis immanibus actus,
 E collo linguam, lumina fronte rapit, (c)

(a) Anno 796.

(b) Processione. Anno 799.

(c) Leo III, per fraudem à Romanis captus oculis
 & linguâ privatur.

Qui cum sic miserè manante cruore jaceret
 Conspersus, superà laceratur ope;
 Mox Carolus Magnum, cælo sanatus adivit,
 Hic rursus Petri sede locavit eum.
 Nam saclo octavo multo cum milite Romam (a)
 Perrexit: qui cum castra stritisset ibi
 Natali Domini redeunte, creatur eodem
 A Papa, populo devenerante, sacri
 Imperii Rector, sed cum rediisset ab urbe
 Ad Germanorum, Francigenumque plagas,
 Post ternos annos Presul sanctissimus illum (b)
 Stipatus multis Presulibus sequitur;
 A quo cum sociis iusto susceptus honore,
 Oratusque pio à Cesare Papa fuit,
 Hic ut Aquisgrani prælustrem Regis in Aula (c)
 Virginis intactæ dedit Ecclesiam.
 Pontificem pariter Gербaldus in urbe Viseto (d)
 Pervigil antistes supplice voce rogat,
 Ut Tungris etiam Sanctissimus, atque Viseti
 Consecret intactæ Virginis Ecclesias.
 Teutoniâ Ecclesias varias sacravit, & aras,
 Thesauraque sacro munera (e) larga dedit
 Tandem

(a) Anno 800. Carolus Magnus fit Imperator Romanorum.

(b) Papa Leo III. venit in Germaniam 803.

(c) Papa largitur Indulgentias Ecclesiæ Aquisgranensi.

(d) Leodio.

(e) Papa dat varias Indulgentias,

Tandem Hildebaldi supremus Curio sanctis
 Permotus votis, Cesareaque prece
 Urbe Agrippina descendit flumine VVerdam
 Stripatus Carolo, praesulibusque suis;
 His occurrerunt omnes ad littora Rheni
 Coenobii Fratres, toraque VVerda simul,
 Et Papam ducunt charo cum Caesare ad ades
 Sancti Swiviberti splendidioro Choro,
 Arque die tota, qua VVerdam Papa subivit,
 Fratres, & Cives abstinuere cibis.
 Quarta Septembris cum Papa, Caesar & omnes
 Ecclesiam subeunt, seque dedere preci.
 Illa finita legit solemnia Missa
 Praesul Agrippinas, factaque signa palam,
 Postea Sanctorum (a) Swivibertum scripsit in album
 Primorum voto, consilioque Leo.
 Quo facto pulsata aliquot campana per horas
 Ad laudem Sancti, precipueque Dei.
 Cum Fratres inter modulamina dulcia grates
 Solvissent summa sedulitate Deo,
 Arque levarentur tumulo sacra Lipsana, Papa
 Praesente, & Carolo, Concilioque Patrum,
 Coelitus insoliti fragrantia odoris eodem
 Est effusa loco, pectora cuncta replens,
 Ut nullus superos Coetus dubitaret adesse,
 Quarto Septembris sunt ea facta die.
 Adfuit his Caesar Carolus cum syrmate longo
 Plures Pontifices, Ecclesiaeque Patres.

In-

(a) Beatus Swibertus refertur in numerum Divorum.

Insuper hanc voluit supremus Curio festam,
 Quaque exaltatus, Civibus esse diem.
 Præterea cunctis datur indulgentia, (a) sancti
 Festum qui recoleant, intereruntque sacris;
 Ex auroq; crucem demum sanctissimus offert
 In qua pars Christi de cruce parva fuit.
 Ex puro binas ampullas obtulit auro (b)
 Devotus Carolus Rex calicesque duos:
 Hac præter pretiosa dedit donaria plura,
 Ut valeant memores Caesaris esse sacris,
 Omnes præterea, quisquis pro posse dederunt,
 Ut fieret Sancto capsula rara viro,
 Et præter capsam feretrum pretiosius, in quo
 Sancti Swiberti Lipsana sacra locent.

CAPUT X.

In Virtute DIVI SVViberti pat-
 VVLVs sVbMersVs sVscI-
 tatVr.

CUM per vicinas Regiones fama volasset,
 Quod veniat, Carolo concomitante, Leo,
 Ut Confessorum Swiberium scribat in Album,
 Convenit VVerdam plebs numerosa nimis,
 H Ut

- (a) Pontifex dat Indulgentias Ecclesie Werdensi,
 (b) Pretiosa Donaria Caroli Magni,

Ut benedicatur supremo à Præsule, & actum
 Tam festum videat, talis in eva memor.
 Huc etiam venit spectatum foemina, dicta (a)
 Irmgardis, mulier nobilis, atque proba,
 Hac Hildebaldi sacrum solemne legentis
 Atque Agrippina præsulis urbe soror,
 Sed Grimbergensi nato de stemmate nupta
 Bartholdo, cujus pars peramœna thori,
 Quæ Xantis habitans circumstipata duabus
 Ancillis tantum, filioloque suo,
 (Hic Gocellinus prænominè dictus, eratque
 Annorum septem, dimidiique puer)
 Adverso Rheno VVerdam tranabat, ut illum
 Actum spectaret, sic tolerante viro;
 Appellens VVerda, cum navita propter ibidem
 Herentes naves mutat aplustre citò,
 Ut possit melius portum subiisse carina:
 Stans Gocellinus parte priore schaphæ,
 Propter collisum navis pede cespitat, atque
 In Rhenum labens (b) mox tumulatur aquis.
 Quod cernens Mater, nequiens succurrere nato
 In Rhenum sese precipitare parat,
 Hac nisi per famulas ab eo detenta fuisset,
 Hinc scidit velum non cohibenda suum,
 Et magno planctu complevit littora Rheni
 Præ nimio cordis mœsta dolore sui;
 Hec verò circa quintam sunt vespere facta:
 Audivit Frater corde dolente statum, Bay-
 (a) Irmgardis soror Hildebaldi Colonienfis Archi-
 Episcopi,
 (b) Gocellinus puer in Rheno submergitur.

Bartholdo pariter festina pedissequa merfi
 In Rheno pueri nuntia mœsta tulit.
 Irmgardis verò tanquam vesana petiuit
 Swiberti templum supplice voce rogans
 Ut dignaretur natum sibi reddere, Sancti
 Swiberti meritis motus, ab axe Deus;
 Ipsam solate Matriona denique multa,
 Præcipuè Frater fortificavit eam;
 Sed rota nequirit tristis requiescere nocte
 Sanctum Swibertum corde gemente precans,
 Ut sibi succurrat, vovens, si denuo vivum
 Ipsius meritis obtinuisse queat,
 Quod Gocellinum redivivum funere vellet
 Tradere servitio tempus in omne suo:
 Mane sequente autem puerum perquirere quidam
 Cœperunt uncis, verriculisque viri,
 Octava tandem circa solemnia Missæ
 Lambertus Dofel percipiebat eum;
 Cumq; suis sociis tollens velocius undis
 Pertristi Matri restituebat eum.
 Qua cernens natum, mulibri more ruebat
 Deliquium patiens, flebilisq; gemens;
 Ast ad se rediens puerum complexa Beati
 Swiberti ad tumulum præcipitata tulit,
 Hic factis precibus subito puer ille revixit, (a)
 Et surgens pedibus firmus; ut ante, stetit,
 Ac Matri loquitur, madidis mox vestibus illum
 Exutum celfo deposuere loco;
Ipso

H 2

(a) Gocellinus puer revivificat ad sepulchrum S. Swiberti,

Ipso conspecto cuncti stupere canentes
 In Sancto tanta pro bonitate Deum.
 Illud sub tempus Genitor Bartholdus equester
 Cum denis vernis commune factus adest,
 (Quippe parens illis Caroli praefectus in oris)
 Et templum subiens vivere vidit eum:
 Quare laudavit venerando in Praesule Numen,
 Illud ubi Carolus percipit, atque Leo,
 Mandant adduci puerum, quem denuo vivum
 Spectantes (longè namque sepultus aquis)
 Laudavere Deum, qui signis semper honorat
 Dilectos variis, magnificatque solo.
 Ast Hildebaldus sublatà torque, Parentum
 Consensu, Clero consociavit eum.
 Et nomen mutans Swibertum dixit: Is autem
 Intra annum factus Cœnobiarcha puer,
 Auxiliiq; memor devota mente Patrono
 Sancto Swiberto servit impigrius.
 Illustris ve ò Genitor Bartholdus eidem
 Cœnobio gratus prædia certa dedit.

CAPUT XI.

tres fratres nobILI genere nati
 Caplam beati sVVIBERTI
 Despoliare tentant.

Tres juvenes nati prælustri sanguine, nocte (a)
 Sacram Swiberti clam subire Domum,

Qua

(a) Anno 777.

Quà servabantur, gemmis auroque micante
 In Capsa, Divi Prasulis ossa sacra.
 Hæc habuit bellè fusos ex ære, Leonis
 Persimiles pedibus, quatuor arca pedes.
 Cum verò fures Capsam spoliare pararent,
 Se tota in binos erigit illa pedes,
 Et contra fures se binis illa tuetur:
 Cernentes igitur, quod male cedat opus,
 Substliens unus fratrum conscendit in arcam,
 Ac in ea sedit, sicut equester equo,
 Lamellasque duas furax abstraxit eidem,
 Quo factò cuncti corripuere fugam:
 Cumque extra Werdam sese fugisse putarent,
 In primo rursùm se reperere loco;
 Accidit hoc illis dum conarentur abire
 Denno, sic per tres, circumiere dies,
 Nec sumserè ullum miseri potumve, cibumve,
 Fallentes solùm circumcundo dies;
 Aurifici tandem monstrant sublata metalla
 Orantes ut emat; Vix ea vidit, ait:
 Hæc de Swiberti capsà sublata metalla,
 Que propria fudi, supposuique manu;
 Que cum perciperet populus, concurrit, & illi
 Peccatum narrant, prodigiumque palam;
 Ast evaserunt dispendia mortis ad horam,
 Hi quoniam nati nobiliore Patre,
 Qui Regis Caroli victricia castra secutus
 Magnanima mentis plurima signa dedit;

*Artamen aeternum patriam vitare coacti;
Sed sunt Swiberto reddita cuncta prius.*

CAPUT XII.

ConradVs CLerICVs LVnatI-
CVs In ConVentV VVerDensI
à beato sVViberto el apparente
foLatVr, & Integrè
fanatVr.

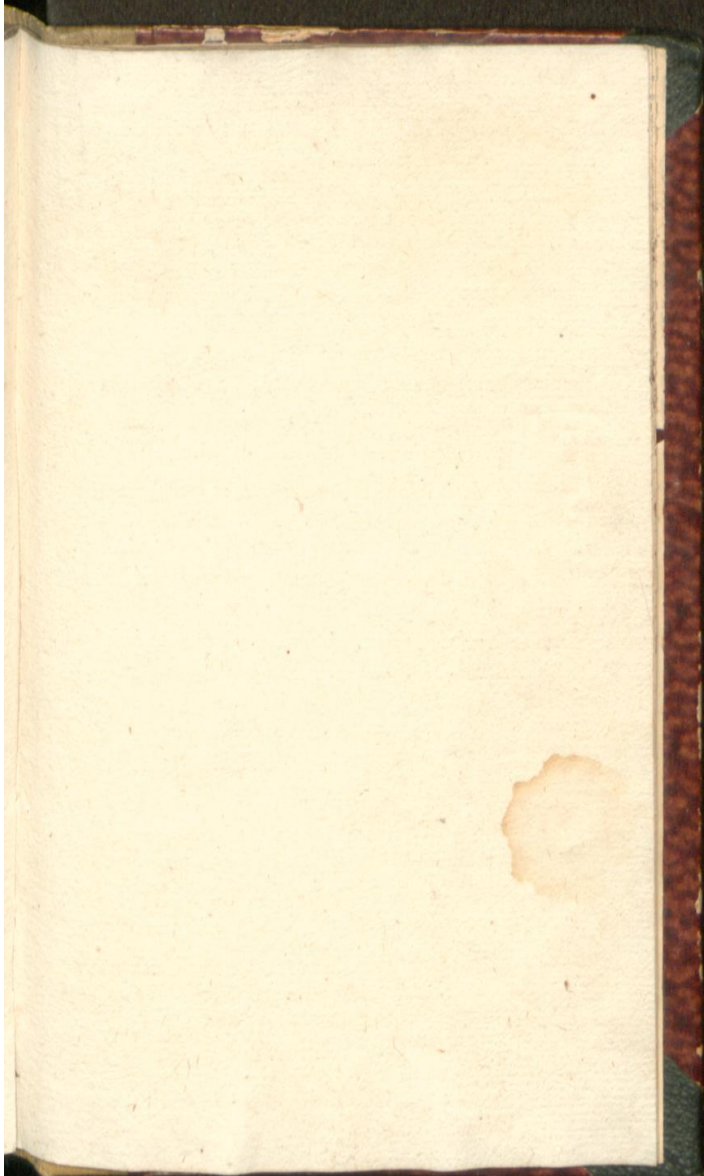
*A*Djacet nrbs Rheno nobis *Wesalia* dicta,
Qua vir erat ceris inclytus, ere potens;
Illi verpulcher Conradus nomine natus,
Musicus excellens, eloquioque gravis:
Annis bis denis major, lunaticus autem,
Quod pater aspiciens corde dolente tulit;
Et quia Conradus saclo non utilis, illo
Quid faceret, nescit, consiliatque diu;
Tandem Cœnobii Fratres *Werdensis* adibo.
Inquit iis natum consociabo meum,
Et salvâ famâ, siam sic liber ab illo.
Perueniens *Werdam* Filius atque Pater,
Ad *Theodoricum* Patrem, dignumque Priorem
Et Fratres reliquos talia dicta dedit:
Dilecti Domini placuit mihi regula vestra
Religionis, & hinc supplice corde peto,
Quatenus

Quatenus hunc natum vobis societas, egoque
 Condignum precium prænnumerabo libens,
 Ut sic vobiscum Christo deserviat, atque
 Sancto Swiberto: Clericus ipse modò,
 Musicus insignis, multumque affectat in uno
 Vobiscum cœtu percoluisse Deum.
 Tali fraude boni fratres falluntur ab illo,
 Susceptusque sacrâ Religionè puer.
 Vix aliquot fluxère dies, cum cœtus in illa
 Ad matutinas surgeret adæ preces,
 Conradus noster medio collapsus eorum,
 Fratres spectantes hoc stupuère nimis,
 Et diffugerunt huc illuc: unus eorum
 Cum misero remanens auxiliatus ei,
 Cum verò crescens constanter morbus eundem
 Torqueret graviter, tedia magna tulit.
 Denique communi mensâ, Fratrumque remotus
 A cœtu. Verùm Clericus aspiciens
 Sese despectum, cœtu mensâque remotum
 Communi, gemuit, deteriusque tulit
 Et pertractavit secum, vel mergere sese
 Infelix undis, vel repedare domum.
 Sed cum sic totum fermè tentatus in annum
 Noctu, cum strâisset tristia membra thoro,
 Et pro more suo Swiberti, corde gemente,
 pro medio morbi sollicitasset opem:
 In somnis sanctum Swibertum vidit adesse
 Presulis ornatu, qui regerebat ei:

Mxl.

Multis illicitis quare, stultissime, curis
Cor non formidas ditariare tuum?
Quare sacrilegè tentas perfringere votum? (a)
Quare disponis deproperare domum?
Quod promisti superis satliber, adimple
Constanter, nec enim, qui bene cœpit, habet:
Perseverantes meritorum præmia tollunt;
Tuque ex hac hora corpore sanus eris,
Accessumque ad te nullum post morbus habebit.
Ergo vade, & dic Fratribus hæcce meis,
Ut te communi mensâ, sacrisque deinceps
Admittant: dictis his benedixit eum,
Atque reliquit eum. Gaudens is visa recenset,
Quæis Fratres credunt, associantque sibi
Denuò Conradum, devoto corde benignum
Sancti laudantes in pietate Deum.
Sanatus verò toto fervore superni
Numinis, & sancti se dedit, obsequio
Virtutesque dein sectandi gratia tanta
Est data desursum, teste Priore suo;
Ut sancta vite studio celeberrimus esset
Inter tot claros Relligione viros,
Ipse procul dubio Dominus laudandus in æva
Est, ut qui solus talia signa facit,
Qui sibi devotos tanto sublimat honore
In terris, & post per pia fata polis.

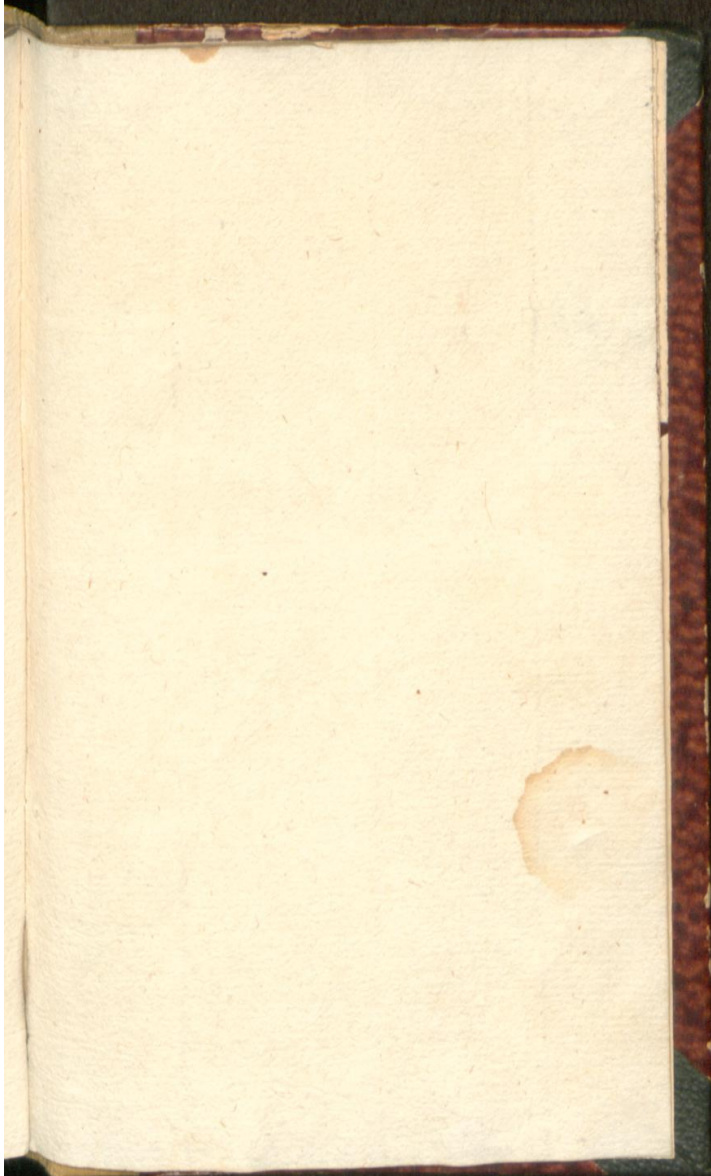
(a) Vota Deo persolvenda,
 ILLE INÆVA INFINITA
 SIT BENEDICTVS
 AMEN.

12

I

12
I

